

תוכן

פרק ב

118	118
118	[משנה א' 1]
118	סוגיא 1: מצוה בו/בה יותר מבשלוחו/מבשלוחה (מא ע"א)
118	סוגיא 2: אסור לאדם שיקדש את בתו כשהיא קטנה (מא ע"א)
118	סוגיא 3: שליחות מנלן? (מא ע"א – מב מ"א)
120	סוגיא 4: יתומים שבאו לחלוק בנכסי אביהם (מב ע"א – ע"ב)
120	סוגיא 5: פחות משתות, יתר על שתות, שתות – בקניין (מב ע"ב)
120	סוגיא 6: אין שליח לדבר עבירה (מב ע"ב)
122	סוגיא 7: שליח נעשה עד? (מג ע"א)
122	סוגיא 8: הן הן שלוחיו, הן הן עדין; וכן בגירושין וכן בדיני ממונות (מג ע"א – ע"ב)
123	סוגיא 9: נערה המאורסה – היא ואביה מקבלין את גיטה?; לגירושין, לקידושין? (מג ע"ב)
124	סוגיא 10: נערה, מהו שתעשה שליח לקבל גיטה מיד בעלה? (מד ע"ב)
124	סוגיא 11: קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה (מד ע"ב)
125	סוגיא 12: מת, ונפלה לפני אחיו ליבום (מה ע"א)
125	סוגיא 13: שלושה מעשים; אפילו למאן דאמר חיישינן שמא נתרצה האב, אבל... (מה ע"א)
126	סוגיא 14: נתקדשה... ואביה... – אוכלת בתרומה? (מה ע"ב)
126	סוגיא 15: קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה – מי יכול לעכב? (מה ע"ב)
127	[משנה א' 2]
127	סוגיא 1: מאן תנא? ר' שמעון (מו ע"א)
127	סוגיא 2: 'בזו ובזו' ארישא או אסיפא? (מו ע"א – ע"ב)
127	סוגיא 3: המקדש אחותו – מעות מהם? (מו ע"ב – מ"ז ע"א)
129	סוגיא 4: המקדש במלוה (מז ע"א – מח ע"ב)
132	[משנה ב']
132	סוגיא 1: מהו 'בכוס זה'? (מח ע"ב)
132	סוגיא 2: הטעיה לשבח (מח ע"ב – מט ע"א)
133	סוגיא 3: הטעיה לשבח יוחסין (מט ע"א)
133	סוגיא 4: על מנת שאני... (מט ע"א)
134	סוגיא 5: עשרה קבים... ירדו לעולם... (מט ע"א)
135	[משנה ג']
135	סוגיא 1: דברים שבלב (מט ע"א – נ ע"א)
137	[משנה ד']
137	סוגיא 1: ותנן נמי גבי גיטין, וצריכא (נ ע"א)
137	[משנה ה']
137	סוגיא 1: ותנן נמי גבי כתובות כי האי גוונא, וצריכא (נ ע"א)

138	[משנה ו']
138	סוגיא 1: וצריכא (נ ע"ב)
138	סוגיא 2: חוששין לסבלונות (נ ע"ב)
138	סוגיא 3: הוחזק שטר כתובה בשוק, מהו (נ ע"ב)
139	[משנה ז']
139	סוגיא א1: המקדש אשה ובתה... – אינן מקודשת, מנהני מילי (נ ע"ב)
139	סוגיא 2: כל שאינו בזה אחר זה, אפי' בבת אחת אינו (נ ע"ב – נא ע"א)
140	סוגיא ב1: המקדש אשה ובתה... – אינן מקודשת, מנהני מילי (נ ע"ב)
140	סוגיא 3: קידושין שאין מסורין לביאה (נא ע"א-ע"ב)
141	סוגיא 4: ש"מ ממתניתין... (נב ע"א-ע"ב)
143	[משנה ח']
143	סוגיא 1: דלא כרבי יוסי הגלילי? (נב ע"ב)
143	סוגיא 2: המקדש בחלקו – לא קידש (נב ע"ב – נג ע"א)
144	סוגיא 3: המקדש במעשר שני והמקדש בתרומה, בחלה ובשביעית (נג ע"א-ע"ב)
145	סוגיא 4: ובהקדש... (נג ע"ב)
146	סוגיא 5: הלכה כ... הואיל... (נד ע"ב – נה ע"ב)
147	סוגיא 6: זכרים – עולות, נקבות – זבחי שלמים (נה ע"ב)
147	סוגיא 7: אין לוקחים בהמה במעות מעשר שני (נה ע"ב – נו ע"ב)
149	[משנה ט']
149	סוגיא 1: בערלה? (נו ע"ב)
149	סוגיא 2: בכלאי הכרם? (נו ע"ב)
149	סוגיא 3: שור הנסקל? (נו ע"ב – נז ע"א)
150	סוגיא 4: עגלה ערופה? (נז ע"א)
150	סוגיא 5: ציפורי מצורע? (נז ע"א)
150	סוגיא 6: ציפורי מצורע מאימתי אסורים? (נז ע"א)
150	סוגיא 7: "כל צפור טהורה תאכלו" – לרבות את המשולחת (נו ע"א-ע"ב)
151	סוגיא 8: שער נזיר מנלן? (נו ע"ב)
151	סוגיא 9: פטר חמור (נו ע"ב)
151	סוגיא 10: בשר בחלב? (נו ע"ב)
151	סוגיא 11: חולין שנשחטו בעזרה? (נו ע"ב)
152	סוגיא 12: מכרן וקידש בדמיהן – מקודשת [נח ע"א]
154	[משנה י']
154	סוגיא 1: טובת הנאה ממוין? (נח ע"א-ע"ב)
154	סוגיא 2: מי חטאת, ואפר פרה (נח ע"ב)

פרק ב

האיש מקדש

[משנה א']

מתני'.

האיש מקדש בו ובשלוחו והאשה מתקדשת בה ובשלוחה.
האיש מקדש את בתו כשהיא נערה בו ובשלוחו.

גמ'

סוגיה 1: מצוה בו/בה יותר מבשלוחו/מבשלוחה (מא ע"א)

- 1 השתא בשלוחו מקדש, בו מיבעיא?
- 2 אמר רב יוסף: מצוה בו יותר מבשלוחו;
- 3 כי הא דרב ספרא מחריך רישא, רבא מלח שיבוטא.
- 4 איכא דאמרי: בהא איסורא נמי אית בה, כדרב יהודה אמר רב,
- 5 דאמר רב יהודה אמר רב: אסור לאדם שיקדש את האשה עד שיראנה,
- 6 שמא יראה בה דבר מגונה ותתגנה עליו, ורחמנא אמר "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא יט יח).
- 7 וכי איתמר דרב יוסף – אסיפא איתמר: האשה מתקדשת בה ובשלוחה;
- 8 השתא בשלוחה מיקדשא, בה מיבעיא?
- 9 אמר רב יוסף: מצוה בה יותר מבשלוחה;
- 10 כי הא דרב ספרא מחריך רישא, רבא מלח שיבוטא;
- 11 אבל בהא איסורא לית בה, כדריש לקיש,
- 12 דאמר ריש לקיש: טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו.

סוגיא 2: אסור לאדם שיקדש את בתו כשהיא קטנה (מא ע"א)

- 13 האיש מקדש את בתו כשהיא נערה.
- 14 כשהיא נערה אין, כשהיא קטנה לא; מסייע ליה לרב,
- 15 דאמר רב יהודה אמר רב, ואיתימא רבי אלעזר:
- 16 אסור לאדם שיקדש את בתו כשהיא קטנה, עד שתגדל ותאמר בפלוני אני רוצה.

סוגיא 3: שליחות מנלן? (מא ע"א – מב מ"א)

[S]

- 17 שליחות מנלן?
- 18 דתניא: "ושלח" (דברים כד א/ג) – מלמד שהוא עושה שליח, "ושלחה" (שם) – מלמד שהיא עושה שליח,
- 19 "ושלח" "ושלחה" – מלמד שהשליח עושה שליח.
- 20 אשכחן בגירושין, בקידושין מנלן?
- 21 וכ"ת דיליף מגירושין, מה לגירושין שכן ישנן בעל כרחו!
- 22 אמר קרא: "ויצאה... והיתה" (דברים כד ב), מקיש הויה ליציאה,
- 23 מה יציאה משוי שליח, אף הויה נמי משוי שליח.
- 24 ואלא הא דתנן: האומר לשלוחו צא תרום – תורם כדעת בעל הבית,
- 25 ואם אינו יודע דעת בעל הבית – תורם בכינונית אחד מחמשים, *מא ע"ב*²
- 26 פיחת עשרה או הוסיף עשרה – תרומתו תרומה [תרומות פ"ד מ"ד], מנלן?

27 וכי תימא דיליף מגירושין, מה לגירושין שכן ישנן חול!
 28 אמר קרא: "אתם" "גם אתם" (במדבר יח כח), לרבות את השליח.
 29 ונכתוב רחמנא בתרומה, וניתו הנך ונגמרו מיניה!
 30 משום דאיכא למפרך: שכן ישנה במחשבה.
 31 והא דתנן: חבורה שאבד פסחה, ואמרו לאחד צא ובקש ושחוט עלינו,
 32 והלך ומצא ושחט והן לקחו ושחטו,
 33 אם שלו נשחט ראשון – הוא אוכל משלו והם אוכלים ושותים עמו, מנלן?
 34 וכי תימא דיליף מהנך, מה להנך שכן ישנן חול אצל קדשים!
 35 נפקא ליה מדרבי יהושע בן קרחה, דא"ר יהושע בן קרחה: מנין ששלוחו של אדם כמותו?
 36 שנאמר "ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים" (שמות יב),
 37 וכי כל הקהל כולן שוחטין? והלא אינו שוחט אלא אחד!
 38 אלא מכאן, ששלוחו של אדם כמותו. [מכילתא, עמ' 17]
 39 נכתוב רחמנא בקדשים, וניתו הנך ונגמרו מיניה!
 40 משום דאיכא למפרך: מה לקדשים שכן רוב מעשיהן ע"י שליח.
 41 חדא מחדא לא אתיא, תיתי חדא מתרתי!
 42 הי תיתי? לא נכתוב רחמנא בקדשים ותיתי מהנך! מה להנך שכן ישנן חול אצל קדשים.
 43 לא נכתוב רחמנא בגירושין ותיתי מהנך! מה להנך שכן ישנן במחשבה.
 44 אלא לא לכתוב רחמנא בתרומה ותיתי מהנך! ה"נ.

[כ]

45 ואלא "אתם" "גם אתם" למה ליי?
 46 מיבעי ליה לכדרבי ינאי, דא"ר ינאי: "גם אתם" – מה אתם בני ברית, אף שלוחכם בני ברית.
 47 הא למה לי קרא? מדרבי חייא בר אבא א"ר יוחנן נפקא,
 48 דא"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן: אין העבד נעשה שליח לקבל גט מיד בעלה של אשה,
 49 לפי שאינו בתורת גיטין וקידושין!
 50 איצטריך, ס"ד אמינא עבד דלאו בר היתירא הוא כלל, אבל נכרי הואיל ואיתיה בתרומה דנפשיה,
 51 דתנן: הנכרי והכותי שתרמו – תרומתן תרומה, אימא שליח נמי עביד, קמשמע לן.
 52 ולר' שמעון דפטר, דתנן: תרומת נכרי מדמעת וחייבין עליה חומש, ור"ש פוטר,
 53 "אתם" "גם אתם" למה ליי?
 54 איצטריך, סד"א הואיל ואמר מר:
 55 "אתם" – ולא אריסין, "אתם" – ולא שותפין, "אתם" – ולא אפוטרופוס,
 56 "אתם" – ולא התורם את שאינו שלו, אימא "אתם" – ולא שלוחכם נמי, קמ"ל.

[ג]

57 הניחא לרבי יהושע בן קרחה, אלא לרבי יונתן דמפיק ליה להאי קרא לדרשא אחרנא, מנא לן?
 58 דתניא, רבי יונתן אומר: מנין שכל ישראל כולן יוצאים *מב ע"א* בפסח אחד?
 59 שנא' "ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים" (שמות יב ו),
 60 וכי כל הקהל כולם שוחטים? והלא אינו שוחט אלא אחד!
 61 אלא מכאן, שכל ישראל יוצאים בפסח אחד;
 62 שליח בקדשים מנא ליה?
 63 מיניה.
 64 ודילמא שאני התם, דאית ליה שותפות בגוייהו!
 65 אלא מהכא "ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית" (שמות יב ג) [מכילתא, עמ' 11].
 66 ודילמא התם נמי דאית ליה שותפות בגוייהו!
 67 א"כ, תרי קראי למה ליי? אם אינו ענין להיכא דשייך, תניהו ענין להיכא דלא שייך.
 68 האי מיבעי ליה לכדרבי יצחק, דא"ר יצחק: איש זוכה, ולא הקטן זוכה!

- 69 ההוא מ"איש לפי אכלו" (שם ד) נפקא.
 70 ואכתי מיבעי ליה, דשוחטין את הפסח על היחיד!
 71 סבר לה כמ"ד: אין שוחטין את הפסח על היחיד.
- [ד]
- 72 ואלא הא דאמר רב גידל אמר רב: מנין ששלוחו של אדם כמותו?
 73 שנאמר "ונשיא אחד נשיא אחד ממטה" (במדבר לד יח), תיפוק ליה שליחות מהכא!
 74 ותיסברא דהא שליחות הוא? והא קטנים לאו בני שליחות נינהו!
 75 אלא, כי הא דרבא בר רב הונא, דאמר רבא בר רב הונא אמר רב גידל אמר רב:
 76 מנין שזכין לאדם שלא בפניו? שנאמר: "ונשיא אחד נשיא אחד".
 77 ותיסברא זכות היא? הא חובה נמי איכא,
 78 דאיכא דניחא ליה בהר ולא ניחא ליה בבקעה, ואיכא דניחא ליה בבקעה ולא ניחא ליה בהר!
 79 ואלא כדרבא בר רב הונא, דאמר רבא בר רב הונא אמר רב גידל אמר רב:
 80 מנין ליתומים שבאו לחלוק בנכסי אביהן, שבית דין מעמידין להם אפוטרופוס לחוב ולזכות?
 81 לחוב אמאי? אלא לחוב ע"מ לזכות?
 82 ת"ל: "ונשיא אחד נשיא אחד ממטה תקחו".

סוגיא 4: יתומים שבאו לחלוק בנכסי אביהם (מב ע"א – ע"ב)

- 83 א"ר נחמן אמר שמואל: יתומים שבאו לחלוק בנכסי אביהם,
 84 בית דין מעמידים להם אפוטרופוס ובוררים להם חלק יפה,
 85 ואם הגדילו – יכולים למחות;
 86 ורב נחמן דידיה אמר: אם הגדילו – אינם יכולים למחות, דא"כ, מה כח בית דין יפה.
 87 ומי אית ליה לרב נחמן אם כן מה כח בית דין יפה?
 88 והתנן: שום הדיינים שפיתחו שתות או הותירו שתות – מכרן בטל,
 89 רבן שמעון בן גמליאל אומר: מכרן קיים, (ואמר רבן שמעון בן גמליאל) א"כ, מה כח ב"ד יפה;
 90 ואמר רב הונא בר חיננא אמר רב נחמן: הלכה כדברי חכמים!
 91 לא קשיא: *חב ע"ב* הא דטעו, הא דלא טעו.
 92 אי דלא טעו, מאי יכולים למחות?
 93 יכולים למחות ברוחות.

סוגיא 5: פחות משתות, יתר על שתות, שתות – בקניין (מב ע"ב)

- 94 אמר רב נחמן: האחין שחלקו הרי הן כלקוחות,
 95 פחות משתות – נקנה מקח, יתר על שתות – בטל מקח, שתות – קנה ומחזיר אונאה.
 96 אמר רבא:
 97 [1] הא דאמרן פחות משתות נקנה מקח, לא אמרן אלא דלא שויה שליח,
 98 אבל שויה שליח, אמר: לתקוני שדרתיך ולא לעוותי.
 99 [2] והא דאמרן יתר משתות בטל מקח, לא אמרן אלא דלא אמר ניפליגן בשומא דבי דינא,
 100 אבל אמר נפלוג בשומא דבי דינא – מכרן קיים,
 101 דתנן: שום הדיינים שפיתחו שתות או הותירו שתות – מכרן בטל, רשב"ג אומר: מכרן קיים.
 102 [3] והא דאמרן שתות קנה ומחזיר אונאה, לא אמרן אלא במטלטלי,
 103 אבל במקרקעי – אין אונאה לקרקעות;
 104 ובמקרקעי – לא אמרן אלא דפלוג בעילויא, אבל פלוג במשחתא לא;
 105 כדרבה, דאמר רבה: כל דבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין, אפילו פחות מכדי אונאה נמי חוזר.

סוגיא 6: אין שליח לדבר עבירה (מב ע"ב)

- 106 והא דתנן: השולח את הבעירה ביד חרש שוטה וקטן – פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים,

- 107 שילח ביד פיקח – פיקח חייב; ואמאי? נימא: שלוחו של אדם כמותו!
- 108 שאני התם, דאין שליח לדבר עבירה, דאמרין: דברי הרב ודברי תלמיד – דברי מי שומעים?
- 109 והדתניא: שליח שלא עשה שליחותו – שליח מעל, עשה שליחותו – בעל הבית מעל;
- 110 כי עשה שליחותו דבעל הבית – בעל הבית מיהא מעל, אמאי? נימא: אין שליח לדבר עבירה!
- 111 שאני מעילה, דילפא חטא חטא (ראה ויקרא ה טו, במדבר יח לב) מתרומה,
- 112 מה תרומה משוי שליח, אף מעילה משוי שליח.
- 113 ונילף מינה!
- 114 משום דהוי מעילה ושליחות יד שני כתובים הבאים כאחד,
- 115 וכל שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין.
- 116 מעילה – הא דאמרן. שליחות יד מאי היא?
- 117 **דתניא:** "על כל דבר פשע" (שמות כב ה) –
- 118 בש"א: לחייב על המחשבה כמעשה,
- 119 ובה"א: אינו חייב עד שישלח בו יד, שנאמר: "אם לא שלח ידו" וגו';
- 120 אמרו ב"ש לב"ה: והלא נאמר על כל דבר פשע!
- 121 אמרו להם ב"ה לב"ש: והלא נאמר "אם לא שלח ידו במלאכת רעהו" (שמות כב ז)!
- 122 אמרו ב"ש לב"ה: א"כ, "על כל דבר פשע" למה לי?
- 123 שיכול אין לי אלא הוא, אמר לעבדו ולשלוחו מנין?
- 124 ת"ל: "על כל דבר פשע".
- 125 הניחא לב"ה, אלא לב"ש דמוקמי ליה להאי קרא במחשבה כמעשה, *חג ע"א* נילף מינה!
- 126 משום דהוה מעילה טביחה ומכירה שני כתובים הבאים כאחד,
- 127 וכל שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין.
- 128 מעילה – הא דאמרן. טביחה ומכירה – מאי היא?
- 129 אמר קרא: "טבחו או מכרו" (שמות כא לו), מה מכירה ע"י אחר, אף טביחה על ידי אחר.
- 130 **דבי ר' ישמעאל תנא:** "או" – לרבות את השליח.
- 131 **דבי חזקיה תנא:** "תחת" – לרבות את השליח.
- 132 הניחא למ"ד שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין, אלא למ"ד מלמדין מאי איכא למימר?
- 133 גלי רחמנא בשחוטי חוץ "דם יחשב לאיש ההוא דם שפך" (ויקרא יז ד), הוא – ולא שלוחו.
- 134 אשכחן גבי שחוטי חוץ, בכל התורה מנלן?
- 135 דיליף משחוטי חוץ.
- 136 אדיליף משחוטי חוץ, ניליף מהנך!
- 137 הדר כתב רחמנא: "ונכרת האיש ההוא" (שם), אם אינו ענין לגופו, תנהו ענין לכל התורה כולה.
- 138 ולמ"ד שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדים, הני ההוא ההוא מאי דריש בהו?
- 139 חד, למעוטי שנים שאוחזים בסכין ושוחטים;
- 140 וחד, הוא – ולא אנוס, הוא – ולא שוגג, הוא – ולא מוטעה.
- 141 ואידך? מ"הוא" "ההוא".
- 142 ואידך? "הוא" "ההוא" לא דריש.
- 143 והא **דתני:** האומר לשלוחו צא הרוג את הנפש – הוא חייב, ושולחיו פטור;
- 144 שמאי הזקן אומר משום חגי הנביא: שולחיו חייב, שנא: "אותו הרגת בחרב בני עמון" (שמואל ב' יב ט);
- 145 מאי טעמיה דשמאי הזקן? קסבר: שני כתובים הבאים כאחד מלמדין, והוא ההוא לא דריש.
- 146 ואיבעית אימא: לעולם דריש, ומאי חייב? חייב בדיני שמים.
- 147 מכלל דת"ק סבר: אפילו מדיני שמים נמי פטור? אלא דינא רבה ודינא זוטא איכא בינייהו.
- 148 ואיבעית אימא: שאני התם, דגלי רחמנא אותו הרגת בחרב בני עמון.
- 149 ואידך?
- 150 הרי לך כחרב בני עמון,

- 151 מה חרב בני עמון אין אתה נענש עליו, אף אוריה החתי אי אתה נענש עליו;
 152 מאי טעמא? מורד במלכות הוה,
 153 דקאמר ליה: "ואדוני יואב וכל עבדי אדוני על פני השדה חונים" (שמואל ב' יא יא).
 154 אמר רבא, את"ל סבר שמאי: שני כתובים הבאים כאחד מלמדין, והוא ההוא לא דריש,
 155 מודה באומר לשלוחו צא בעול את הערוה ואכול את החלב – שהוא חייב, ושולחיו פטור,
 156 שלא מצינו בכל התורה כולה זה נהנה וזה מתחייב.

סוגיא 7: שליח נעשה עד? (מג ע"א)

[88]

- 157 איתמר, רב אמר: שליח נעשה עד, דבי רבי שילא אמרי: אין שליח נעשה עד.
 158 מ"ט דבי רבי שילא? אילימא משום דלא א"ל הוי לי עד,
 159 אלא מעתה, קידש אשה בפני שנים ולא אמר להם אתם עדיי, ה"נ דלא הוו קידושי?
 160 אלא, רב אמר: שליח נעשה עד, אלומי קא מאלימנא למילתיה;
 161 דבי רבי שילא אמרי: אין שליח נעשה עד, כיון דאמר מר: שלוחו של אדם כמותו, הוה ליה כגופיה.
 162 מיתבי: אמר לשלשה צאו וקדשו לי האשה – אחד שליח ושנים עדים, דברי ב"ש;
 163 וב"ה אומרים: כולם שלוחין הן, ואין שליח נעשה עד; [תוס' קידושין פ"ד ה"א]
 164 עד כאן לא פליגי – אלא בשלשה, אבל בשנים – דברי הכל לא!
 165 הוא דאמר כי האי תנא;
 166 דתניא: רבי נתן אומר, בית שמאי אומרים: שליח ועד אחד, וב"ה אומרים: שליח ושני עדים.¹
 167 ורב כבית שמאי?
 168 איפוך.

[ב]

- 169 ורב אחא בריה דרבא, מתני איפכא,
 170 רב אמר: אין שליח נעשה עד, דבי ר' שילא אמרי: שליח נעשה עד.

[ג]

- 171 והילכתא: שליח נעשה עד.

סוגיא 8: הן הן שלוחיו, הן הן עדיו; וכן בגירושין וכן בדיני ממונות (מג ע"א – ע"ב)

- 172 אמר רבא אמר רב נחמן: אמר לשנים צאו וקדשו לי את האשה – הן הן שלוחיו, הן הן עדיו;
 173 וכן בגירושין *מג ע"ב* וכן בדיני ממונות.
 174 וצריכא;
 175 דאי אשמעינן בקידושין, משום דלמיסרה קאתי, אבל גירושין – ניחוש שמא עיניו נתן בה;
 176 ואי אשמעינן גירושין, משום דאיתתא לבי תרי לא חזיא, אבל ממונא – אימא הני מיפלג פלגי,
 177 צריכי.
 178 מאי קסבר? אי קסבר: המלוה חבירו בעדים צריך לפורעו בעדים,
 179 הני נוגעים בעדות נינהו,² דאי אמרי לא פרעניה, אמר להו פרעוני!
 180 אלא לעולם קסבר: המלוה את חבירו בעדים א"צ לפורעו בעדים,
 181 ומגו דיכלי למימר אהדרינהו ללוה, יכולין למימר פרעניה למלוה.
 182 והשתא דתקון רבנן שבועת היסת,
 183 משתבעי הני עדים דיהיבנא ליה, ומשתבע מלוה דלא שקיל ליה, ופרע ליה לוח למלוה.

¹ ראה בירושלמי פרק ב הלכה א, סב ע"א, סוגיא 2, שו" 11-14.
² ראה בירושלמי פרק ב הלכה א, סב ע"א, סוגיא 2, שו" 16.

סוגיא 9: נערה המאורסה – היא ואביה מקבלין את גיטה? לגירושין, לקידושין? (מג ע"ב)

- 184 האיש מקדש את בתו.
- 185 תנן התם: נערה המאורסה – היא ואביה מקבלין את גיטה;
- 186 אמר רבי יהודה: אין שתי ידיים זוכות כאחד, אלא אביה מקבל את גיטה,
- 187 וכל שאין יכולה לשמור את גיטה – אין יכולה להתגרש. [גיטין פ"ז מ"ב]
- 188 אמר ר"ל: כמחלוקת לגירושין כך מחלוקת לקידושין;
- 189 ורבי יוחנן אמר: מחלוקת לגירושין, אבל לקידושין, דברי הכל – אביה ולא היא.
- 190 ואמר ר' יוסי בר' חנינא: מאי טעמיה דר' יוחנן אליבא דרבנן?
- 191 גירושין דמכנסת עצמה לרשות אביה – בין היא ובין אביה,
- 192 קידושין דמפקעת עצמה מרשות אביה – אביה ולא היא.
- 193 והרי מאמר, דמפקעת עצמה מרשות אביה,
- 194 ותנן: *מ"ע"א* קטנה מן האירוסין – אין עושים בה מאמר אלא מדעת אביה,
- 195 והנערה – בין מדעת עצמה בין מדעת אביה (מה שאין כן בקידושין)! [ברייטא! אפשטיין, מבוא, עמ' 852]
- 196 אלא אי איתמר הכי איתמר,
- 197 אמר רבי יוסי בר' חנינא: מאי טעמיה דר' יוחנן אליבא דרבנן?
- 198 קידושין דמדעתה – אביה ולא היא,
- 199 גירושין דבעל כרחה – בין היא ובין אביה.
- 200 הרי מאמר דמדעתה, וקתני: בין היא ובין אביה!
- 201 התם במאמר דבעל כרחה, ורבי היא;
- 202 דתניא: העושה מאמר ביבמתו שלא מדעתה, רבי אומר: קנה, וחכ"א: לא קנה.
- 203 מאי טעמיה דרבי? גמר מביאה דיבמה, מה ביאה דיבמה בעל כרחה, אף הכא נמי בע"כ;
- 204 ורבנן סברי: ילפינן מקידושין, מה קידושין דמדעתה, אף ה"נ דמדעתה.
- 205 במאי קמיפלגי?
- 206 רבי סבר: מילי דיבמה מיבמה הוה ליה למילף, ורבנן סברי: קידושין מקידושין הוה ליה למילף.
- 207 ה"נ מסתברא כדקא מתרץ רבי יוחנן, מדקתני סיפא: מה שאין כן בקידושין.
- 208 אלא נימא תיהוי תיובתא דר"ל!
- 209 אמר לך ר"ל: הא מני? רבי יהודה היא, דאמר: אין שתי ידיים זוכות כאחת.
- 210 אי רבי יהודה, מה שאין כן בקידושין, מה שאין כן בגירושין מיבעי ליה!
- 211 אין ה"נ, אידי דתנא מאמר דדמי לקידושין, תנא נמי מה שאין כן בקידושין.
- 212 ורבי יהודה, מאי שנא מאמר?
- 213 הואיל וזקוקה ועומדת.
- 214 השתא דאתית להכי, ר' יוחנן נמי לא תיקשי לך מעיקרא, שאני מאמר, הואיל וזקוקה ועומדת.
- 215 תנן: האיש מקדש את בתו כשהיא נערה, בו ובשלוחו;
- 216 בו ובשלוחו אין, בה ובשלוחה לא, תיובתא דר"ל!
- 217 אמר לך ר"ל: הא נמי רבי יהודה היא.
- 218 ומי מצית מוקמת לה כרבי יהודה?
- 219 והקתני סיפא: האומר לאשה התקדשי לי בתמרה זו התקדשי לי בזו,
- 220 ואמרינן: מאן תנא התקדשי התקדשי?
- 221 ואמר רבה: ר"ש היא, דאמר: עד שיאמר שבועה לכל אחד ואחד!
- 222 וכי תימא כולה ר' יהודה, ובפרטי סבר לה כר"ש, ומי סבר לה?
- 223 והתניא, זה הכלל: כלל – אינו חייב אלא אחת, פרט – חייב על כל אחת ואחת, דברי ר"מ;
- 224 רבי יהודה אומר: שבועה לא לך לא לך לא לך – חייב על כל אחת ואחת;
- 225 רא"א: לא לך לא לך לא לך ולא לך שבועה – חייב על כל אחת ואחת;
- 226 ר' שמעון אומר: לעולם אינו חייב – עד שיאמר שבועה לכל אחד ואחד!

- 227 אלא כולה ר' שמעון היא, ובשליחות סבר לה כרבי יהודה.
 228 ר' אסי לא על לבי מדרשא, אשכחיה לרבי זירא, אמר ליה: מאי אמור האידנא בי מדרשא?
 229 אמר ליה: אף אנא לא עייל, ר' אבין הוא דעייל ואמר: חברותא כולה כר' יוחנן,
 230 וצווה ריש לקיש כי כרוכיא "ויצאה... והיתה" (דברים כד ב), וליכא דאשגח ביה.
 231 אמר ליה: רבי אבין בר סמכא הוא?
 232 אמר ליה: אין, כמין ימא לטיגני הוא. [ירוש' פ"ב ה"א, סוגיא 4]
 233 אמר רב נחמן בר יצחק: אנא לא רבי אבין ברבי חייא ולא רבי אבין בר כהנא, אלא רבי אבין סתם.
 234 למאי נפקא מינה? למירמא דידיה אדידיה.

סוגיא 10: נערה, מהו שתעשה שליח לקבל גיטה מיד בעלה? (מד ע"ב)

- 235 בעא מיניה רבא מרב נחמן: *מד ע"ב* נערה, מהו שתעשה שליח לקבל גיטה מיד בעלה?
 236 כיד אביה דמיא, או כחצר אביה דמיא?
 237 כיד אביה דמיא, מה אביה משוי שליח אף היא נמי משוי שליח,
 238 או דילמא כחצר אביה דמיא, ועד דמטיא גיטא לידה לא מיגרשה?
 239 ומי מספקא ליה לרבא הא?
 240 והאמר רבא: כתב גט ונתנו ביד עבדה ישן ומשמרתו – ה"ז גט, ניעור – אינו גט;
 241 ניעור אמאי אינו גט? דהויא לה חצר משתמרת שלא לדעתה,
 242 ואי ס"ד כחצר אביה דמיא,
 243 כי מטא גיטה לידה נמי לא תיגרש, דהויא לה חצר המשתמרת שלא לדעת אביה!
 244 אלא, לעולם פשיטא ליה דכי יד אביה דמיא,
 245 והכי קמיבעיא ליה: מי אלימא כיד אביה לשויה איהי שליח או לא?
 246 א"ל: אין עושה שליח.
 247 איתיביה: קטנה שאמרה התקבל לי גיטי – אינו גט עד שיגיע גט לידה; הא נערה – ה"ז גט!
 248 הכא במאי עסקינן – בשאין לה אב.
 249 הא מדקתני סיפא: אם אמר אביה צא וקבל גט לבתי, אם רצה בעל לחזור בו – לא יחזור;
 250 מכלל, דרישא בדיש לה אב עסקינן!
 251 חסורי מיחסרא והכי קתני:
 252 קטנה שאמרה התקבל לי גיטי – אינו גט עד שיגיע גט לידה, הא נערה – ה"ז גט;
 253 במה דברים אמורים – כשאין לה אב,
 254 אבל יש לה אב, ואמר אביה צא וקבל לבתי גיטה, ורוצה בעל לחזור – לא יחזור.

סוגיא 11: קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה (מד ע"ב)

- 255 איתמר: קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה, אמר שמואל; צריכה גט וצריכה מיאון.
 256 אמר קרנא; דברים בגו, אם גט למה מיאון? אם מיאון למה גט?
 257 אמרו ליה: הא מר עוקבא ובי דיניה בכפרי.
 258 אפכוה, שדרוה לקמיה דרב;
 259 אמר להו: האלהים! צריכה גט וצריכה מיאון, וחס ליה לזרעיה דאבא בר אבא דנימא הכי.
 260 וטעמא מאי? אמר רב אחא בריה דרב איקא;
 261 צריכה גט – שמא נתרצה האב בקידושין,
 262 צריכה מיאון – שמא לא נתרצה האב בקידושין, ויאמרו: אין קידושין תופסין באחותה.
 263 אמר ר"נ: והוא ששדכו.
 264 עולא אמר²⁻³: אפילו מיאון אינה צריכה. אע"ג דשידכו.
 265 מאן דמתני הא לא מתני הא.
 266 איכא דאמרי, אמר עולא: קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה, אפילו מיאון אינה צריכה.

- 267 **מתלב רב כהנא:** וכולן אם מתו, או מיאנו, או נתגרשו, או שנמצאו איילוניות – צרותיהן מותרות;
 268 דקדשה מאן? אילימא דקדשה אביה, במיאון סגי לה? גט מעליא בעיא!
 269 אלא לאו דקדשה איהי נפשה, וקתני דבעיא מיאון!
 270 הוא מותיב לה, והוא מפרק לה: כגון שנעשה לה מעשה יתומה בחיי האב.
 271 **מתלב רב המנונא:** אין מוכרה לקרובים, משום ר' אלעזר אמרו: מוכרה לקרובים; *מה ע"א*
 272 ושון, שמוכרה אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט.
 273 האי אלמנה היכי דמי?
 274 אילימא דקדשה אביה, מי מצי מזבין לה? הא אין אדם מוכר את בתו לשפחות אחר אישות!
 275 אלא לאו דקדיש איהי נפשה, וקא קרי לה אלמנה!
 276 **אמר רב עמרם אמר ר' יצחק:** הכא בקידושי יעוד, ואליאבא דר' יוסי בר' יהודה,
 277 דאמר: מעות הראשונות לאו לקידושין ניתנו.

סוגיא 12: מת, ונפלה לפני אחיו ליבום (מה ע"א)

- 278 איתמר: מת, ונפלה לפני אחיו ליבום, **אמר רב הונא אמר רב:** ממאנת למאמרו ואינה ממאנת לזיקתו;
 279 כיצד?
 280 עשה בה מאמר – צריכה גט וצריכה חליצה וצריכה מיאון,
 281 צריכה גט – שמא נתרצה האב בקידושי שני,
 282 צריכה חליצה – שמא נתרצה האב בקידושי ראשון,
 283 צריכה מיאון – שמא לא נתרצה האב לא בקידושי ראשון ולא בקידושי שני,
 284 ויאמרו: אין קידושין תופסין באחותה;
 285 לא עשה בה מאמר – אינה צריכה אלא חליצה בלבד.
 286 מאי אמרת? תיבעי נמי מיאון, שמא יאמרו: אין קידושין תופסין באחותה,
 287 הכל יודעים אחות חלוצה דרבנן,
 288 **דאמר ריש לקיש,** כאן שנה רבי: אחות גרושה – מדאורייתא, אחות חלוצה – מדברי סופרים.

סוגיא 13: שלושה מעשים; אפילו למאן דאמר חיישינן שמא נתרצה האב, אבל... (מה ע"א)

- 289 [1] הנהו בי תרי דהוו קא שתו חמרא תותי ציפי בבבל,
 290 שקל חד מינייהו כסא דחמרא יהב ליה לחבריה, אמר: מיקדשא לי ברתיך לברי;
 291 **אמר רבינא:** אפילו למאן דאמר חיישינן שמא נתרצה האב, *מה ע"ב* שמא נתרצה הבן לא אמרינן.
 292 **אמרי ליה רבנן לרבינא:** ודילמא שליח שויה!
 293 לא חציף איניש לשווי לאבוה שליח.
 294 ודילמא ארצויי ארציייה קמיה!
 295 **אמר ליה רבה בר שימי⁴:** בפירוש אמר מר, דלא סבר להא דרב ושמואל.
 296 [2] ההוא גברא דקדיש בכישא דירקא בשוקא,
 297 **אמר רבינא:** אפילו למאן דאמר חוששינן שמא נתרצה האב, הני מילי דרך כבוד, אבל דרך בזיון לא.
 298 **א"ל רב אחא מדיפת⁷ לרבינא:** בזיון דמאי? אי בזיון דירקא, אי בזיון דשוקא.
 299 נפקא מינה, דקדיש בכספא בשוקא, או בכישא דירקא בביתא, מאי?
 300 א"ל: אידי ואידי דרך בזיון הוא.
 301 [3] ההוא דאמר לקריבאי והיא אמרה לקריבה. כפתיה עד דאמר לה תיהוי לקריבה.
 302 אדאכלי ושתתי אתא קריביה באיגרא וקדשה;
 303 **אמר אביי⁴,** כתיב: (צפניה, ג, יג) "שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב".
 304 **רבא⁴ אמר:** חזקה אין אדם טורח בסעודה ומפסידה.
 305 מאי בנייהו? איכא בנייהו, דלא טרח.

סוגיא 14: נתקדשה... ואביה... – אוכלת בתרומה? (מה ע"ב)

- 306 [1] נתקדשה לדעת אביה, והלך אביה למדינת הים ועמדה ונישאת,
 307 אמר רב: אוכלת בתרומה עד שיבא אביה וימחה;
 308 רב אסי אמר: אינה אוכלת, שמא יבוא אביה וימחה, ונמצאת זרה אוכלת בתרומה למפרע.
 309 הוה עובדא, וחש לה רב להא דרב אסי.
 310 אמר רב שמואל בר רב יצחק: ומודה רב, שאם מתה – אינו יורשה, אוקי ממונא בחזקת מריה.
 311 [2] נתקדשה לדעת וניסת שלא לדעת, ואביה כאן,
 312 רב הונא² אמר: אינה אוכלת, רב ירמיה בר אבא^{2/3} אמר: אוכלת.
 313 רב הונא אמר: אינה אוכלת, ואפי' לרב דאמר אוכלת,
 314 התם הוא דלא איתיה לאב, אבל הכא דאיתיה לאב, האי דאישתיק – מירתח רתח;
 315 רב ירמיה בר אבא אמר: אוכלת, ואפי' לרב אסי דאמר אינה אוכלת,
 316 התם הוא דשמא יבוא אביה וימחה, אבל הכא מדשתיק – איתנוחי איתנחא ליה.
 317 [3] נתקדשה שלא לדעת אביה וניסת שלא לדעת, ואביה כאן, [ירוש' פ"ב ה"א, סוגיא 5]
 318 רב הונא² אמר: אוכלת, רב ירמיה בר אבא^{2/3} אמר: אינה אוכלת.
 319 אמר עולא²⁻³: הא דרב הונא – "כחומץ לשנים וכעשן לעינים" (משלי, י, כו),
 320 השתא ומה התם דקידושי דאורייתא, אמרת לא אכלה, הכא לא כל שכן, *מו ע"א*
 321 נראין דברי תלמיד.
 322 אמר רבא⁴: מאי טעמא דרב הונא? הואיל ונעשה בה מעשה יתומה בחיי האב.

סוגיא 15: קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה – מי יכול לעכב? (מה ע"ב)

- [א]
 323 איתמר: קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה,
 324 אמר רב: בין היא ובין אביה יכולין לעכב, ורב אסי אמר: אביה ולא היא.
 325 איתיביה רב הונא לרב אסי, ואמרי לה חייא בר רב לרב אסי:
 326 "אם מאן ימאן אביה" (שמות, כב, טז) – אין לי אלא אביה, היא עצמה מנין?
 327 ת"ל: "אם מאן ימאן", מ"מ!
 328 אמר להו רב: לא תיזלו בתר איפכא, יכול לשנויי לכו: כגון שפיתה שלא לשום אישות.
 [ב]
 329 פיתה שלא לשום אישות קרא בעי?
 330 אמר ר"נ בר יצחק: לומר, שמשלם קנס כמפותה.
 331 א"ל רב יוסף: אי הכי,
 332 היינו דתנינא: "מהר ימהרנה לו לאשה" (שמות, כב, טז) – שצריכה הימנו קידושין,
 333 ואם פיתה לשום אישות, קידושין למה ליי?
 334 א"ל אביי: צריכה קידושין לדעת אביה.

[משנה א']

מתני'.

האומר לאשה 'התקדשי לי בתמורה זו, התקדשי לי בזו, התקדשי לי בזו, אם יש באחת מהן שוה פרוטה – מקודשת. ואם לאיו – אינה מקודשת. 'בזו ובזו ובזו, אם יש בכלום שוה פרוטה – מקודשת. ואם לאיו – אינה מקודשת. היתה אוכלת ראשונה ראשונה – אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה.

גמ'

סוגיא 1: מאן תנא? ר' שמעון (מו ע"א)

- 1 מאן תנא התקדשי התקדשי?
- 2 אמר רבה: ר"ש היא, דאמר: עד שיאמר שבועה לכל אחד ואחד.

סוגיא 2: 'בזו ובזו ובזו' ארישא או אסיפא? (מו ע"א-ע"ב)

- 3 בזו ובזו ובזו, אם יש בכלן ש"פ כו'. אהייא?
- 4 אילימא ארישא, מאי אריא אוכלת? אפי' מנחת נמי, דהא התקדשי לי בזו קאמר!
- 5 אלא אסיפא. ואפילו בקמייתא? והא מלוה היא!
- 6 אמר רבי יוחנן: הרי שלחן והרי בשר והרי סכין, ואין לנו לאכול.
- 7 רב ושמואל אמרי תרוייהו: לעולם ארישא, ולא מיבעיא קאמר,
- 8 לא מיבעיא מנחת, דאי איכא שוה פרוטה אין, אי לא לא,
- 9 אבל אוכלת, הואיל ומיקרבא הנייתה – אימא גמרה ומקניא נפשה, קמ"ל.
- 10 רבי אמי אמר: לעולם אסיפא, ומאי עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה? עד שיהא באחרונה שוה פרוטה.
- 11 אמר רבא: שמע מינה מדרבי אמי תלת:
- 12 שמע מינה המקדש במלוה – אינה מקודשת,
- 13 ושמע מינה המקדש במלוה ופרוטה – דעתה אפרוטה, *מו ע"ב*
- 14 ושמע מינה מעות בעלמא חוזרים.

סוגיא 3: המקדש אחותו – מעות מהם? (מו ע"ב – מ"ז ע"א)

- 15 איתמר: המקדש אחותו – רב אמר: מעות חוזרים, ושמואל אמר: מעות מתנה.
- 16 רב אמר: מעות חוזרים, אדם יודע שאין קידושין תופסין באחותו, וגמר ונתן לשום פקדון.
- 17 ולימא לה לשום פקדון! סבר, לא מקבלה.
- 18 ושמואל סבר: מעות מתנה, אדם יודע שאין קידושין תופסין באחותו, וגמר ונתן לשום מתנה.
- 19 ונימא לה לשום מתנה! סבר, כסיפא לה מילתא.
- 20 מתיב רבינא: המפריש חלתו קמח – אינו חלה וגזל ביד כהן;
- 21 ואמאי גזל ביד כהן? נימא, אדם יודע שאין מפרישים חלה קמח, ונתן לשם מתנה!
- 22 שאני התם, דנפיק חורבה מינה,
- 23 זימנין דאית ליה לכהן פחות מחמש רבעים קמח, והאי אליש ליה בהדי הדדי,
- 24 וקסבר נתקנה עיסתו, ואתי למיכלה בטיבלה.
- 25 והאמרת: אדם יודע שאין מפרישים חלה קמח!
- 26 יודע ואינו יודע, יודע – שאין מפריש חלה קמח, ואינו יודע – דסבר טעמייהו מאי?
- 27 משום טירחא דכהן, וטירחא דכהן אחילתיה.
- 28 ותיהוי תרומה, ולא תאכל עד שיוציא עליה חלה ממקום אחר!
- 29 מי לא תנן:

- 30 מן הנקוב על שאינו נקוב – תרומה, ולא תאכל עד שיוציא עליה תרומה ומעשר ממקום אחר!
- 31 בתרי מני צאית, בחד מנא לא צאית.
- 32 ואיבעית אימא: לעולם כהן מיצת ציית, וקסבר בעל הבית נתקנה עיסתו, ואתי למיכל בטיבלא.
- 33 והאמרת: אדם יודע שאין מפרישין חלה קמה!
- 34 יודע ואינו יודע, יודע – שאין מפרישין חלה קמה, ואינו יודע – דסבר טעמא מאי?
- 35 משום טירחא דכהן, טירחא דכהן קבלה עליה.
- 36 ותיהוי תרומה, ויחזור ויתרום! מי לא תנן: משאינו נקוב על הנקוב – תרומה, ויחזור ויתרום!
- 37 הא אוקימנא: בתרי מאני צאית, בחד מנא לא צאית.
- 38 ולא צאית? והתנן: התורם קישות ונמצא מרה, אבטיח ונמצאת סרוח – תרומה, ויחזור ויתרום!
- 39 שאני התם, דמדאורייתא תרומה מעליא היא; מדרבי אלעאי,
- 40 דא"ר אלעאי: מנין לתורם מן הרעה על היפה שתרומתו תרומה?
- 41 שנאמר "ולא תשא עליו חטא בהרימכם את חלבו" (במדבר, יח, לב),
- 42 אם אינו קדוש – נשיאות חטא למה?
- 43 מכאן, לתורם מן הרעה על היפה שתרומתו תרומה.
- 44 אמר רבא: *חזו נ"א* לא שנו אלא דאמר לה בוז ובוז ובוז,
- 45 אבל אמר לה באלו – אפילו אוכלת נמי מקודשת, כי קא אכלה – מדנפשה קאכלה.
- 46 תניא כותיה דרבא:
- 47 התקדשי לי באלון ברמון ובאגוז, או שאמר לה התקדשי לי באלו,
- 48 אם יש בכולן שוה פרוטה – מקודשת, ואם לאו – אינה מקודשת;
- 49 בוז ובוז ובוז, אם יש בכולם שוה פרוטה – מקודשת, ואם לאו – אינה מקודשת;
- 50 בוז נטלתו ואכלתו, בוז נטלתו ואכלתו, ועוד בוז ועוד בוז –
- 51 אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה.
- 52 האי באלון ברמון באגוז היכי דמי?
- 53 אילימא דאמר לה או באלון או ברמון או באגוז, אם יש בכולן שוה פרוטה מקודשת, והא או קאמר!
- 54 ואלא באלון וברמון ובאגוז, היינו בוז ובוז ובוז!
- 55 אלא לאו דאמר לה באלו.
- 56 הא מדקתני סיפא:
- 57 או שאמר לה התקדשי לי באלו, מכלל דרישא לאו באלו עסקינן!
- 58 פירושי קא מפרש: התקדשי לי באלון ברמון באגוז כיצד? כגון דאמר לה התקדשי לי באלו,
- 59 וקתני סיפא:
- 60 בוז נטלתו ואכלתו, אם יש באחת מהם שוה פרוטה – מקודשת, ואם לאו – אינה מקודשת,
- 61 ואילו רישא לא קא מפליג בין אוכלת למנחת,
- 62 שמע מינה: כל היכא דאמר לה באלו, כי קא אכלה – מנפשה קא אכלה, שמע מינה.
- 63 הניחא למאן דאמר אסיפא קאי,
- 64 ומאי עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה? עד שיהא באחרונה שוה פרוטה,
- 65 הכי נמי עד שיהא באחרונה שוה פרוטה;
- 66 אלא לרב ושמואל דאמרי תרוייהו ארישא קאי, ואוכלת איצטריכא ליה,
- 67 הכא כללי קחשיב, פרטי לא קא חשיב! הא מני?
- 68 רבי היא, דאמר: לא שנא כזית כזית ולא שנא כזית וכזית – פרטא הוי.

סוגיא 4: המקדש במלוה (מו ע"א – מח ע"ב)

- 69 **אמר רב:** המקדש במלוה – אינה מקודשת, מלוה להוצאה ניתנה.
[א]
- 70 **נימא כתנאי:** המקדש במלוה – אינה מקודשת, ויש אומרים: מקודשת;
71 מאי לאו בהא קמיפלגי, דמר סבר: מלוה להוצאה ניתנה, ומר סבר: מלוה לאו להוצאה ניתנה.
72 ותסברא? אימא סיפא: ושויים, במכר – שזה קנה; אי אמרת מלוה להוצאה ניתנה, במאי קני?
73 **אמר רב נחמן:** הונא חברין מוקים לה במילי אחרים,
74 והכא במאי עסקינן – כגון שאמר לה התקדשי לי במנה, ונמצא מנה חסר דינר,
75 מר סבר: כסיפא לה מילתא למיתבעיה, ומר סבר: לא כסיפא לה מילתא למיתבעיה.
76 ואלא הא **דאמר רבי אלעזר:** התקדשי לי במנה, ונתן לה דינר – הרי זו מקודשת וישלים,
77 לימא, כתנאי אמרה לשמעתי!;
78 אמרי: מנה חסר דינר – כסיפא לה מילתא למיתבעיה,
79 מנה חסר תשעים ותשע – לא כסיפא לה מילתא למיתבעיה.
[ב]
- 80 **מיתיבי:** האומר לאשה התקדשי לי בפקדון שיש לי בידך, והלכה ומצאתו שנגנב או שאבד,
81 אם נשתייר הימנו שוה פרוטה – מקודשת, ואם לאו – אינה מקודשת;
82 ובמלוה, אף על פי שלא נשתייר הימנו שוה פרוטה – מקודשת.
83 רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי מאיר: מלוה **מ ע"ב *** הרי היא כפקדון;
84 עד כאן לא פליגי, אלא דמר סבר: מלוה אע"ג דלא נשתייר הימנה שוה פרוטה,
85 ומר סבר: נשתייר הימנה שוה פרוטה – אין, ואי לא נשתייר הימנה שוה פרוטה – לא,
86 אבל דכולי עלמא מקדש במלוה – מקודשת!
87 **אמר (ליה) רבא:** ותסברא הא מתרצתא? הא משבשתא היא.
88 האי פקדון היכי דמי?
89 אי דקביל עליה אחריות, היינו מלוה!
90 אי דלא קביל עליה אחריות, אי הכי, אדתני סיפא:
91 ובמלוה, אע"פ שלא נשתייר הימנה שוה פרוטה – מקודשת, ניפלוג וניתני בדידה:
92 במה דברים אמורים – שלא קבלה עליה אחריות,
93 אבל קבלה עליה אחריות, אע"ג דלא נשתייר הימנה שוה פרוטה – מקודשת!
94 אלא תריץ הכי: ובמלוה, אע"פ שנשתייר הימנה שוה פרוטה – אינה מקודשת.
95 ר' שמעון בן אלעזר אומר משום ר"מ: מלוה הרי היא כפקדון.
96 במאי קמיפלגי?
97 **אמר רבה,** אשכחתינהו לרבנן בבי רב דיתבי וקאמרי:
98 במלוה ברשות בעלים לחזרה והוא הדין לאונסין קמיפלגי,
99 דמר סבר: מלוה ברשות ליה קיימא והוא הדין לאונסים,
100 ומר סבר: מלוה ברשות בעלים קיימא והוא הדין לאונסים,
101 ואמינא להו: לאונסים – כולי עלמא לא פליגי דברשות ליה קיימי,
102 מאי טעמא? לא גרעא משאלה, מה שאלה דהדרה בעינא חייב באונסים, מלוה לא כל שכן,
103 אלא הכא מלוה ברשות בעלים לחזרה איכא בינייהו.
104 ואלא הא **דאמר רב הונא:** השואל קורדום מחבירו, ביקע בו – קנאו, לא ביקע בו – לא קנאו,
105 לימא, כתנאי אמרה לשמעתי!
106 לא, עד כאן לא פליגי – אלא במלוה דלא הדרה בעינא,
107 אבל בשאלה דהדרה בעינא, דברי הכל ביקע בו – אין, לא ביקע בו – לא קנאו.

[ג]

- 108 **נימא כתנאי:** התקדשי לי בשטר חוב, או שהיה לו מלוה ביד אחרים והירשה עליהם,
 109 ר"מ אומר: מקודשת, וחכ"א: אינה מקודשת.
 110 האי שטר חוב היכי דמי? אילימא שטר חוב דאחרים, היינו מלוה ביד אחרים!
 111 אלא לאו שטר חוב דידה, ובמקדש במלוה קמיפלגי!
 112 לעולם שטר חוב דאחרים, והכא במלוה בשטר ובמלוה על פה קא מיפלגי.
 113 במלוה בשטר במאי פליגי?
 114 בפלוגתא דרבי ורבנן קמיפלגי,
 115 **דתניא:** אותיות נקנות במסירה, דברי רבי,
 116 וחכ"א: בין שכתב ולא מסר, בין שמסר ולא כתב – לא קנה עד שיכתוב וימסור;
 117 מר אית ליה דרבי, ומר לית ליה דרבי.
 118 ואיבעית אימא: דכ"ע לית להו דרבי, והכא בדרב פפא קמיפלגי,
 119 **דאמר רב פפא:** האי מאן דזבין שטרא לחבריה – צריך למיכתב ליה קני לך הוא וכל שעבודיה,
 120 מר אית ליה דרב פפא, ומר לית ליה דרב פפא.
 121 ואיבעית אימא: דכולי עלמא אית להו דרב פפא, והכא בדשמואל קמיפלגי,
 122 **דאמר שמואל:** *מח ע"א* המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו – מחול, ואפי' יורש מחול,
 123 דמר אית ליה דשמואל, ומר לית ליה דשמואל.
 124 ואיבעית אימא: דכ"ע אית להו דשמואל, והכא באשה קמיפלגי,
 125 מר סבר: אשה סמכה דעתה, מימר אמרה: לא שביק ליה לדידי ומחל ליה לאחריני,
 126 ומר סבר: אשה נמי לא סמכה דעתה.
 127 במלוה על פה במאי פליגי? בדרב הונא אמר רב,
 128 **דאמר רב הונא אמר רב:** מנה לי בידך תנהו לפלוני, במעמד שלשתן – קנה,
 129 מר סבר: כי קאמר רב – ה"מ בפקדון, אבל מלוה לא, ומר סבר: לא שנא מלוה ולא שנא פקדון.

[ד]

- 130 **נימא כתנאי:** התקדשי לי בשטר – ר"מ אומר: אינה מקודשת, ור' אלעזר אומר: מקודשת,
 131 וחכ"א: שמין את הנייר, אם יש בו שוה פרוטה – מקודשת, ואם לאו – אינה מקודשת.
 132 האי שטר ה"ד?
 133 אילימא שט"ח דאחרים, קשיא דר"מ אדר"מ!
 134 אלא בשט"ח דידה, ובמקדש במלוה קא מיפלגי!
 135 **א"ר נחמן בר יצחק:** הכא במאי עסקינן – כגון שקדשה בשטר שאין עליו עדים,
 136 ור"מ לטעמיה, דאמר: עדי חתימה כרתי; ור' אלעזר לטעמי, דאמר: עדי מסירה כרתי;
 137 ורבנן מספקא להו אי כר"מ אי כרבי אלעזר,
 138 הלכך שמין את הנייר, אם יש בו שוה פרוטה – מקודשת ואם לאו – אינה מקודשת.
 139 ואיבעית אימא: כגון שכתבו שלא לשמה, ובדר"ל קמיפלגי,
 140 **דבעי ר"ל:** שטר אירוסין שכתבו שלא לשמה, מהו?
 141 הויה ליציאה מקשינן, מה יציאה בעינן לשמה אף הויה נמי בעינן לשמה,
 142 או דלמא הויות להדדי מקשינן, מה הויה דכסף לא בעינן לשמה, אף הויה דשטר לא בעינן לשמה?
 143 בתר דבעיא הדר פשטה: "ויצאה... והיתה" (דברים, כד, ב) – מקיש הויה ליציאה;
 144 מר אית ליה דר"ל, ומר לית ליה דר"ל.
 145 ואי בעית אימא: דכ"ע אית להו דר"ל, והכא במאי עסקינן – שכתבו לשמה ושלא מדעתה,
 146 ובפלוגתא דרבא ורבינא ורב פפא ורב שרביא קמיפלגי,
 147 דאיתמר: כתבו לשמה ושלא מדעתה –
 148 **רבא ורבינא אמרי:** מקודשת, **רב פפא**, **ורב שרביא**, **אמרי:** אינה מקודשת.

[ה]

- 149 **נימא כהני תנאי; דתניא:** עשה לי שירים נזמים וטבעות ואקדש אני לך,
 150 כיון שעשאן – מקודשת, דברי רבי מאיר,
 151 וחכ"א: אינה מקודשת עד שיגיע ממון לידה.
 152 האי ממון ה"ד?
 153 אילימא אותו ממון, מכלל דת"ק סבר: אפי' אותו ממון נמי לא?
 154 אלא במאי בו מקדש? אלא לאו בממון אחר, ושמע מינה במקדש במלוה קמיפלגי,
 155 וסברי, דכ"ע – ישנה לשכירות מתחלה [ועד] סוף והוה מלוה;
 156 מאי לאו בהא קמיפלגי,
 157 דמר סבר: המקדש במלוה – מקודשת, ומר סבר: המקדש במלוה – אינה מקודשת!
 158 לא, דכולי עלמא – מקדש במלוה אינה מקודשת, והכא בישנה לשכירות מתחלה ועד סוף קמיפלגי,
 159 מר סבר: *חח ע"ב* אינה לשכירות אלא בסוף, ומר סבר: ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף.
 160 ואיבעית אימא: דכ"ע – ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף, ומקדש במלוה אינה מקודשת,
 161 והכא באומן קונה בשבח כלי קמיפלגי,
 162 מר סבר: אומן קונה בשבח כלי, ומר סבר: אין אומן קונה בשבח כלי.
 163 ואי בעית אימא: דכ"ע – אין אומן קונה בשבח כלי, וישנה לשכירות מתחלה ועד סוף,
 164 ומקדש במלוה אינה מקודשת, והכא במאי עסקינן – כגון שהוסיף לה נופך משלו,
 165 דמר סבר: מלוה ופרוטה – דעתיה אפרוטה, ומר סבר: דעתיה אמלוה. ובפלוגתא דהני תנאי;
 166 **דתניא:** בשכר שעשיתי עמך – אינה מקודשת, בשכר שאעשה עמך – מקודשת;
 167 ר' נתן אומר: בשכר שאעשה עמך – אינה מקודשת, וכל שכן בשכר שעשיתי עמך;
 168 רבי יהודה הנשיא אומר, באמת אמרו: בין בשכר שעשיתי, בין בשכר שאעשה עמך – אינה מקודשת,
 169 ואם הוסיף לה נופך משלו – מקודשת;
 170 בין ת"ק לרבי נתן איכא ביניהו שכירות,
 171 בין רבי נתן לר' יהודה הנשיא איכא ביניהו מלוה ופרוטה,
 172 מר סבר: מלוה ופרוטה – דעתיה אמלוה, ומר סבר: דעתיה אפרוטה.

[משנה ב']

מתני'.

התקדשי לי בכוס זה של יין, ונימצא של דבש, של דבש, ונמצא של יין,
 'בדינר זה של כסף, נמצא של זהב, של זהב, ונמצא של כסף,
 על מנת שני עניי, ונמצא עשיר, עשיר, ונמצא עני –
 אינה מקודשת.
 ר' שמעון אוי: אם היטעה לשבח – הרי זו מקודשת.

גמ'.

סוגיא 1: מהו 'בכוס זה'? (מח ע"ב)

- 1 ת"ר: התקדשי לי בכוס זה –
- 2 תני חדא: בו ובמה שבתוכו, ותניא אידך: בו ולא במה שבתוכו, ותניא אידך: במה שבתוכו ולא בו!
- 3 ולא קשיא: הא במיא, הא בחמרא, הא בציהרא.

סוגיא 2: הטעיה לשבח (מח ע"ב – מט ע"א)

[א]

- 4 אם הטעה לשבח – הרי זו מקודשת.
- 5 ולית ליה לר"ש: יין ונמצא חומץ, חומץ ונמצא יין – שניהם יכולין לחזור בהם,
- 6 אלמא, איכא דניחא ליה בחלא ואיכא דניחא ליה בחמרא,
- 7 הכא נמי, איכא ניחא ליה בכספא ולא ניחא ליה בדהבא!
- 8 אמר רב שימי בר אשי: אשכחתי לאביי דיתיב וקמסבר ליה לבריה:
- 9 הכא במאי עסקינן – כגון שאמר לשלוחו הלויני דינר של כסף ולך וקדש לי אשה פלונית,
- 10 והלך והלוה של זהב,
- 11 מר סבר: קפידא, ומר סבר: מראה מקום הוא לו.
- 12 אי הכי התקדשי לי, התקדשי לו מיבעי ליה! הטעה לשבח, הטעהו לשבח מיבעי ליה!
- 13 נמצא, מעיקרא נמי דזהב הוה!
- 14 אלא אמר רבא: אני וארי שבחבורה תרגימנא, ומנו? ר' חייא בר אבין:
- 15 הכא במאי עסקינן –
- 16 כגון שאמרה היא לשלוחה 'צא וקבל לי קדושי מפלוני, שאמר לי התקדשי לי בדינר של כסף',
- 17 והלך ונתן לו דינר של זהב,
- 18 מר סבר: קפידא, ומר סבר: מראה מקום היא לו, ומאי נמצא? דקא צייר בבליתא.

[ב]

- 19 אמר אביי: ר"ש ורשב"ג ור"א, כולהו סבירא להו מראה מקום הוא לו.
- 20 ר"ש, הא דאמרן.
- 21 רשב"ג, דתנן: *חט ע"א* גט פשוט – עדיו מתוכו, מקושר – עדיו מאחוריו;
- 22 פשוט שכתבו עדיו מאחוריו, ומקושר שכתבו עדיו מתוכו – שניהם פסולים;
- 23 ר' חנינא בן גמליאל אומר: מקושר שכתבו עדיו מתוכו – כשר, שיכול לעשותו פשוט;
- 24 רבן שמעון בן גמליאל אומר: הכל כמנהג המדינה;
- 25 והוינן בה, ותנא קמא לית ליה מנהג המדינה?
- 26 ואמר רב אשי: באתרא דנהיגי בפשוט ועבד ליה מקושר,
- 27 א"נ באתרא דנהיגי במקושר ועבד ליה פשוט – כולי עלמא לא פליגי דודאי קפידא,
- 28 כי פליגי – באתרא דנהיגי בין בפשוט בין במקושר,

- 29 ואמר ליה עביד לי פשוט, ואזל ועבד ליה מקושר,
 30 מר סבר: קפידא, ומר סבר: מראה מקום הוא לו.
 31 ר' אלעזר, דתנן: האשה שאמרה התקבל לי גיטי ממקום פלוני, וקבל לה גיטה ממקום אחר – פסול,
 32 ורבי אלעזר מכשיר;
 33 אלמא קסבר: מראה מקום היא לו.

סוגיא 3: הטעיה לשבח יוחסין (מט ע"א)

- 34 אמר עולא: מחלוקת – בשבח ממון, אבל בשבח יוחסין – דברי הכל אינה מקודשת;
 35 מאי טעמא? מסאנא דרב מכרעאי לא בעינא.
 36 תניא נמי הכי: מודה ר' שמעון, אם הטעיה לשבח יוחסין – אינה מקודשת.
 37 אמר רב אשי: מתניתין נמי דיקא,
 38 דקתני: ע"מ שאני כהן ונמצא לוי, לוי ונמצא כהן, נתין ונמצא ממזר, ממזר ונמצא נתין,
 39 ולא פליג ר"ש.
 40 מתקיף לה מר בר רב אשי, אלא דקתני:
 41 ע"מ שיש לי בת או שפחה מגודלת ואין לו, על מנת שאין לו ויש לו, דשבח ממון הוא,
 42 הכי נמי דלא פליג!
 43 אלא פליג ברישא וה"ה לסיפא, הכא נמי פליג ברישא וה"ה לסיפא!
 44 הכי השתא,
 45 התם אידי ואידי דשבח ממון, פליג ברישא והוא הדין בסיפא,
 46 הכא דשבח יוחסין הוא, אם איתא דפליג נתני.
 47 איבעית אימא: הכא נמי שבח יוחסין, מי סברת מאי מגודלת – גדולה ממש?
 48 מאי מגודלת – גדלת, דאמרה היא: לא ניחא לי דשקלה מילי מינאי ואזלא נדיא קמי שיבבותיי.

סוגיא 4: על מנת שאני... (מט ע"א)

- 49 תנו רבנן:
 50 [1] על מנת שאני קריינא, כיון שקרא שלשה פסוקים בבית הכנסת – הרי זו מקודשת,
 51 ר' יהודה אומר: עד שיקרא ויתרגם.
 52 יתרגם מדעתיה?
 53 והתניא, ר' יהודה אומר:
 54 המתרגם פסוק כצורתו – הרי זה בדאי, והמוסיף עליו – הרי זה מחרף ומגדף!
 55 אלא מאי תרגום? תרגום דידן.
 56 והני מילי דא"ל קריינ', אבל אמר לה קרא אנא, עד דקרי אורייתא נביאי וכתובי בדיוקא.
 57 על מנת שאני שונה – חזקיה אמר: הלכות, ור' יוחנן אמר: תורה.
 58 מיתיבי: איזו היא משנה? ר' מאיר אומר: הלכות, ר' יהודה אומר: מדרשו! מט ע"ב*
 59 מאי תורה? מדרש תורה.
 60 והני מילי דאמר לה תנינא, אבל אמר לה תנא אנא, עד דתני הילכתא ספרא וסיפרי ותוספתא.
 61 [2] על מנת שאני תלמיד – אין אומרים כשמעון בן עזאי וכשמעון בן זומא,
 62 אלא כל ששואלין אותו בכ"מ דבר אחד בלימודו ואומר, ואפילו במסכתא דכלה. (ראה תוס' קידושין ג, ט)
 63 [3] על מנת שאני חכם – אין אומרים כחכמי יבנה, כר' עקיבא וחביריו,
 64 אלא כל ששואלים אותו דבר חכמה בכל מקום ואומרה.
 65 [4] על מנת שאני גבור – אין אומרים כאבנר בן נר וכיואב בן צרויה,
 66 אלא כל שחביריו מתיראים ממנו מפני גבורתו.
 67 [5] על מנת שאני עשיר – אין אומרים כרבי אלעזר בן חרסום וכרבי אלעזר בן עזריה,
 68 אלא כל שבני עירו מכבדים אותו מפני עושרו (ראה תוס' קידושין ג, ה, עמ' 288).

- 69 [6] על מנת שאני צדיק, אפילו רשע גמור – מקודשת, שמא הרהר תשובה בדעתו.
70 [7] על מנת שאני רשע, אפילו צדיק גמור – מקודשת, שמא הרהר דבר עבודת כוכבים בדעתו.

סוגיא 5: עשרה קבים... ירדו לעולם... (מט ע"א)

- 71 [1] עשרה קבים חכמה ירדו לעולם, תשעה נטלה ארץ ישראל, ואחד כל העולם כולו.
72 [2] עשרה קבים יופי ירדו לעולם, תשעה נטלה ירושלים, ואחד כל העולם כולו.
73 [3] עשרה קבים עשירות ירדו לעולם, תשעה נטלו רומיים קדמונים, ואחד כל העולם כולו.
74 [4] י' קבים עניות ירדו לעולם, תשעה נטלה בבל, ואחד כל העולם כולו.
75 [5] עשרה קבים גסות ירדו לעולם, תשעה נטלה עילם, ואחד כל העולם כולו.
76 וגסות לבבל לא נחית?
77 והכתי' (זכריה, ה, ט-יא) "ואשא עיני וארא והנה שתיים נשים יוצאות ורוח בכנפיהם
78 ולהנה כנפים ככנפי החסידה ותשאנה את האיפה בין הארץ ובין השמים,
79 ואומר אל המלאך הדובר בי אנה המה מוליכות את האיפה, ויאמר אלי לבנות לה בית בארץ שנער",
80 וא"ר יוחנן: זו חנופה וגסות הרוח שירדו לבבל!
81 אין, להכא נחית, ואשתרבוכי הוא דאשתרבוכי להתם.
82 דיקא נמי, דקתני: "לבנות לה בית", ש"מ.
83 אינני? והאמר מר: סימן לגסות – עניות, ועניות בבבל הוא דאיכא!
84 מאי עניות? עניות דתורה, דכתיב "אחות לנו קטנה ושדים אין לה" (שיר השירים, ח, ח),
85 וא"ר יוחנן: זו עילם, שזכתה ללמוד ולא זכתה ללמד.
86 [6] עשרה קבים גבורה ירדו לעולם, תשעה נטלו פרסיים וכו'.
87 [7] עשרה קבים כנים ירדו לעולם, תשעה נטלה מדי כו'.
88 [8] עשרה קבים כשפים ירדו לעולם, תשעה נטלה מצרים כו'.
89 [9] עשרה קבים נגעים ירדו לעולם, ט' נטלו חזירים כו'.
90 [10] עשרה קבים זנות ירדו לעולם, תשעה נטלה ערביא כו'.
91 [11] עשרה קבים עזות ירדו לעולם, תשעה נטלה מישן כו'.
92 [12] עשרה קבים שיחה ירדו לעולם, תשעה נטלו נשים כו'.
93 [13] עשרה קבים שכרות ירדו לעולם, תשעה נטלו כושים כו'.
94 [14] עשרה קבים שינה ירדו לעולם, תשעה נטלו עבדים, ואחד נטלו כל העולם כולו.

[משנה ג']

מתני'.

על מנת שני כהן ונמצא לוי. לוי ונמצא כהן.
 נתין ונמצא ממזר. ממזר ונמצא נתין.
 בן עיר ונמצא בן כרך. בן כרך ונמצא בן עיר.
 על מנת שביתי קרוב למרחץ ונמצא רחוק. רחוק. ונמצא קרוב.
 על מנת שיש לי בת או שפחה גדלת ואין לו. על מנת שאין לי ויש לו.
 על מנת שיש לי בנים ואין לו. על מנת שאין לו ויש לו.
 ועל כולם אף-על-פי שאמרה בלבי היה להתקדש לו אף-על-פי-כן – אינה מקודשת. וכן
 שהיטעתו.

גמ'.

סוגיא 1: דברים שבלב (מט ע"א – נ ע"א)

[8]

- 1 ההוא גברא דזבין לנכסיה אדעתא למיסק לארץ ישראל, ובעידנא דזבין לא אמר ולא מידי;
- 2 **אמר רבא:** הוי דברים שבלב, ודברים שבלב אינם דברים.
- 3 מנא ליה לרבא הא?
- 4 אילימא מהא דתנן: *נ ע"א* (ויקרא, א) "יקריב אותו" – מלמד שכופין אותו.
- 5 יכול בעל כרחו? תלמוד לומר: "לרצונו".
- 6 הא כיצד? כופין אותו עד שיאמר רוצה אני;
- 7 ואמאי? הא בלביה לא ניחא ליה! אלא לאו משום דאמרינן דברים שבלב אינן דברים.
- 8 ודילמא שאני התם, דאנן סהדי דניחא ליה בכפרה!
- 9 אלא **מסיפא:** וכן אתה מוצא בגיטי נשים ושחרורי עבדים, כופין אותו עד שיאמר רוצה אני;
- 10 ואמאי? הא בלביה לא ניחא ליה! אלא לאו משום דאמרינן דברים שבלב אינן דברים.
- 11 ודלמא שאני התם, משום דמצוה לשמוע דברי חכמים!
- 12 אלא **אמר רב יוסף:** מהכא: המקדש את האשה, ואמר כסבור הייתי שהיא כהנת והרי היא לוייה,
- 13 לוייה ונמצאת כהנת, ענייה והרי היא עשירה, עשירה והרי היא ענייה – מקודשת, מפני שלא הטעתו;
- 14 ואמאי? הא קאמר כסבור הייתי! אלא משום דאמרינן דברים שבלב אינן דברים.
- 15 **אמר ליה אביי:** דלמא שאני התם, דלחומרא!
- 16 אלא **אמר אביי,** מהכא: בכולם אע"פ שאמרה בלבי היה להתקדש לו, אעפ"כ אינה מקודשת;
- 17 ואמאי? הא קאמרה בלבי היה.
- 18 ודלמא שאני התם, דכיון דאתניה, לאו כל כמינה דעקרא לה לתנאיה!
- 19 אלא **אמר רב חייא בר אבין:** עובדא הוה בי רב חסדא, ורב חסדא בי רב הונא, ופשטוה מהא:
- 20 האומר לשלוחו הבא לי מן החלון או מן הדלוסקמא והביא לו,
- 21 אע"פ שאמר בעל הבית 'לא היה לי בלבי אלא על זה', כיון שהביא לו מזה – בעל הבית מעל;
- 22 ואמאי? הא קאמר בלבי! אלא לאו משום דאמרינן דברים שבלב אינן דברים.
- 23 ודלמא שאני התם, דלמיפטר נפשיה מקרבן קאתי!
- 24 הוה ליה למימר מזיד הוה.
- 25 לא עביד איניש דמשוי נפשיה רשיעא!
- 26 הוה ליה לומר נזכרתי, (דתנן)[דתניא]: נזכר בעל הבית ולא נזכר שליח – שליח מעל.

[ב]

- 27 ההוא גברא דזבניהו לניכסיה אדעתא למיסק לארעא דישראל, סליק ולא איתדר ליה;
 28 **אמר רבא:** כל דסליק אדעתא למידר הוא, והא לא איתדר ליה.
 29 איכא דאמרי: אדעתא למיסק, והא סליק ליה.

[ג]

- 30 ההוא גברא דזבניהו לניכסיה אדעתא למיסק לארץ ישראל, לסוף לא סליק;
 31 **אמר רב אשי:** אי בעי סליק.
 32 איכא דאמרי: אי בעי לא סליק.
 33 מאי ביניהו? איכא ביניהו, דאיתליד אונסא באורחא.

[משנה ד']

מתני'.

האומר לשלוחו

'צא וקדש לי אשה פלנית במקום פלוני', והלך וקדשה במקום אחר – אינה מקודשת.

'הרי היא במקום פלוני', והלך וקדשה במקום אחר – הרי זו מקודשת.

גמ'.

סוגיא 1: ותנן נמי גבי גיטין, וצריכא (נ ע"א)

- 1 ותנן נמי גבי גיטין:
- 2 האומר תנו גט זה לאשתי במקום פלוני, ונתנו לה במקום אחר – פסול;
- 3 הרי היא במקום פלוני, ונתנו לה במקום אחר – כשר. [גיטין, פ"ו, מ"ג]
- 4 וצריכא;
- 5 דאי אשמעינן גבי קידושין, במקום דלקורבה קאתי,
- 6 בהאי אתרא רחמו לי ולא ממלי מילי עלוי, בהאי אתרא סנו לי ממלי מילי עלוי,
- 7 אבל גבי גיטין דלרחוקה קאתי – אימר לא איכפת ליה;
- 8 ואי אשמעינן גבי גירושין,
- 9 בהאי אתרא ניתח ליה דניבוי, בהאי אתרא לא ניתח ליה,
- 10 אבל גבי קידושין – אימא לא איכפת ליה,
- 11 צריכא.

[משנה ה']

מתני'.

המקדש את האשה על מנת שאין עליה נדרים ונימצא[ו] עליה נדרים – אינה מקודשת.

כנסה סתם ונמצאו עליה נדרים – תצא שלא בכתובה.

על מנת שאין בה מומין ונימצאו בה מומין – אינה מקודשת.

כנסה סתם ונמצאו בה מומין – תצא שלא בכתובה. שכל המומים הפוסלים בכהנים פוסלין

בנשים.

גמ'.

סוגיא 1: ותנן נמי גבי כתובות כי האי גוונא, וצריכא (נ ע"א)

- 1 ותנן נמי גבי כתובות כי האי גוונא!
- 2 הכא קידושין איצטריכא ליה – תנא כתובות אטו קידושין,
- 3 התם כתובות איצטריכא ליה – תנא קידושין אטו כתובות.

[משנה ו']

מתני'.

המקדש שתי נשים בשווה פרוטה או אשה אחת בפחות משוה פרוטה.
אף-על-פי ששילח סיבלונות לאחר מייכן – אינה מקודשת. שמחמת קידוש הראשון שילח.
וכן הקטן שקידש.

גמ'. *נ ע"ב*

סוגיא 1: וצריכא (נ ע"ב)

- 1 וצריכא;
- 2 דאי אשמעינן שוה פרוטה, איידי דקא נפיק ממונא מיניה טעי,
- 3 אבל פחות משוה פרוטה,
- 4 אימא: יודע שאין קידושין תופסין בפחות משוה פרוטה,
- 5 וכי קא משדר סבלונות – אדעתא דקידושין קא משדר;
- 6 ואי אשמעינן הני תרתי, משום דבין פרוטה לפחות משוה פרוטה לא קים להו לאינשי,
- 7 אבל קטן שקידש – הכל יודעין שאין קידושי קטן כלום,
- 8 אימא: כי קא משדר סבלונות – אדעתא דקידושי קא משדר,
- 9 קא משמע לן.

סוגיא 2: חוששין לסבלונות (נ ע"ב)

- 10 איתמר, רב הונא אמר: חוששין לסבלונות; וכן אמר רבה: חוששין לסבלונות.
- 11 אמר רבה, ומותבינן אשמעתין: אף על פי ששלח סבלונות לאחר מכאן – אינה מקודשת!
- 12 אמר ליה אביי: התם כדקתני טעמא, שמחמת קידושין הראשונים שלח.
- 13 איכא דאמרי, אמר רבה: מנא אמינא לה?
- 14 כדקתני טעמא, שמחמת קידושין הראשונים שלח, הכא הוא דטעי, הא בעלמא הוו קידושין.
- 15 ואביי? לא מיבעיא קאמר, לא מיבעיא בעלמא דלא נחית לתורת קידושין כלל,
- 16 אלא אפילו הכא דנחית לתורת קידושין – אימא הוו קידושין, קא משמע לן.
- 17 מאי הוי עלה?
- 18 אמר רב פפא: באתרא דמקדשי והדר מסבלי – חיישינן, מסבלי והדר מקדשי – לא חיישינן.
- 19 מקדשי והדר מסבלי, פשיטא!
- 20 לא צריכא, דרובא מקדשי והדר מסבלי, ומיעוטא מסבלי והדר מקדשי,
- 21 מהו דתימא ניחוש למיעוטא, קא משמע לן.

סוגיא 3: הוחזק שטר כתובה בשוק, מהו (נ ע"ב)

- 22 בעא מיניה רב אחא בר רב הונא מרבא: הוחזק שטר כתובה בשוק, מהו?
- 23 אמר ליה: וכי מפני שמחזיק שטר כתובה בשוק, נחזיק בה כאשר איש?
- 24 מאי הוי עלה?
- 25 אמר רב אשי: באתרא דמקדשי והדר כתבי כתובה – חיישינן, כתבי והדר מקדשי – לא חיישינן.
- 26 מקדשי והדר כתבי, פשיטא!
- 27 לא צריכא דלא שכיח ספרא, מהו דתימא ספרא הוא דאתרמי, קא משמע לן.

[משנה ד']

מתני'.

המקדש אשה ובתה או אשה ואחותה כאחת – אינן מקודשת.
מעשה בחמש נשים ובהם שתי אחיות ולקט אחד כלכלה שלתאינים, משלהן היית ושביעית היית.

אמי' להן: יהרי כולכם מקודשות לי בכלכלה הזאת, וקיבלתה אחת מהן על ידי כולם.
אמרו חכמי: אין האחיות מקודשות.

גמ'.

סוגיא 1³: המקדש אשה ובתה... – אינן מקודשת, מנהני מילי (נ ע"ב)

- 1 מנהני מילי?
- 2 אמר רמי בר חמא: דאמר קרא: (ויקרא, יח, יח) "אשה אל אחותה לא תקח לצרור",
- 3 התורה אמרה: בשעה שנעשו צרות זו לזו, לא יהא לו ליקוחים אפי' באחת מהם.
- 4 אמר ליה רבא: אי הכי, היינו דכתיב: (ויקרא, יח, כט) "ונכרתו הנפשות העושות מקרב עמם",
- 5 אי קידושין לא תפסי בה, כרת מי מחייב?
- 6 אלא אמר רבא: קרא – בזה אחר זה, ומתניתין כדרבה,
- 7 דאמר רבה: כל שאינו בזה אחר זה, אפי' בבת אחת אינו.

סוגיא 2: כל שאינו בזה אחר זה, אפי' בבת אחת אינו (נ ע"ב – נא ע"א)

- 8 גופא, אמר רבה: כל שאינו בזה אחר זה, אפי' בבת אחת אינו.
- 9 איתיביה אביי: *נא נ"א* המרבה במעשר, פירותיו מתוקנים ומעשרות מקולקלין; [תוס' דמאי, פ"ח, ה"ג, ג, 103]
- 10 ואמאי? נימא: כל שאינו בזה אחר זה, אפי' בבת אחת אינו!
- 11 אמר ליה: שאני מעשר, דאיתיה לחצאים, דאי אמר תתקדש פלגא דחיטתא – קדשה.
- 12 והרי מעשר בהמה, דליכא לחצאין וליכא בזה אחר זה,
- 13 ואמר רבא: יצאו שנים בעשירי וקראן עשירי, עשירי ואחד עשר מעורבים זה בזה!
- 14 שאני מעשר בהמה, דאיתיה בטעות;
- 15 דתנן: קרא לתשיעי עשירי, ולעשירי תשיעי, ולאחד עשר עשירי – שלשתן מקודשין. [בכורות, פ"ט, מ"ח]
- 16 הרי תודה, דליתא בטעות וליתא נמי בזה אחר זה,
- 17 ואיתמר: תודה שנשחטה על שמונים הלוח, ואתמר ר' יוחנן אמר: לא ארבעים מתוך שמונים!
- 18 לאו איתמר עלה, אמר ר' יהושע בן לוי: הכל מודים,
- 20 כל היכא דאמר קדשי לה ארבעים מתוך שמונים – קדשי,
- 21 לא יקדשו ארבעים אלא אם כן קדשי שמונים – לא קדשי,
- 22 לא נחלקו – אלא בסתם, מר סבר: לאחיות קא מיכוון, ומר סבר: לקרבן גדול קא מיכוון.

³ ההמשך של הסוגיא הזו היא בעקבות סוגיא 2 (שו' 8-22), בשו' 23-24. לתופעה דומה, אך לא זהה ראה לדוגמה, ירושלמי קידושין פ"ג ה"א, סד ע"ב-ג. שם כתבתי:

הסוגיא שלפנינו מורכבת משתי סוגיות נפרדות ששולבו זו בזו. סוגיא אחת (שו' 1-5, 20-25) עוסקת במשנתנו "מי שיש לו שתי כתי בנות", והסוגיא השנייה (שו' 6-19), מקורה במסכת נדרים, והיא שולבה באמצע הסוגיא הראשונה (ראו ר"ש ליברמן, הירושלמי כפשוטו, עמ' כט-ל). בסוגיא העוסקת במשנתנו, התלמוד מדייק באיזה מקרה מדובר במשנה ומשלים את הדברים למקרה של מי שיש לו כת אחת. בסוגיא שהועתקה מנדרים דן התלמוד במחלוקת ר' מאיר ור' יוסי במשנת נדרים ובמשנתנו. סוגיא זו (שו' 6-19) מקדימה דיון בשו' 20-25, העוסק בדעת ר' מאיר במקרה של מי שיש לו כת אחת של בנות.

סוגיא 1:4 המקדש אשה ובתה... – אינן מקודשת, מנהגי מילי (נ ע"ב)

- 23 ורבא, למה ליה לשנויי כרבה? תיפוק ליה, קידושין שאין מסורין לביאה נינהו!
24 לדבריו דרמי בר חמא קאמר.

סוגיא 3: קידושין שאין מסורין לביאה (נא ע"א–ע"ב)

- 25 איתמר: קידושין שאין מסורין לביאה – אביי אמר: הוּו קידושין, רבא אמר: לא הוּו קידושין.
26 אמר רבא, בר אהינא אסברא לי: (דברים, כד) "כי יקח איש אשה ובעלה" –
27 קידושין המסורין לביאה הוּו קידושין, קידושין שאין מסורין לביאה לא הוּו קידושין.
28 תנן: המקדש אשה ובתה או אשה ואחותה כאחת – אינן מקודשות; [כאן]
29 הא אחת מאשה ובתה או מאשה ואחותה – מקודשת,
30 ואמאי? קידושין שאין מסורין לביאה נינהו, תיובתא דרבא!
31 אמר לך רבא: ולטעמיך, אימא סיפא: מעשה בחמש נשים ובהן שתי אחיות,
32 וליקט אחד כלכלה של תאנים, ושלהן היתה ושל שביעית היתה,
33 ואמר הרי כולכם מקודשות לי בכלכלה זו, ואמרו חכמים: אין אחיות מקודשות; [כאן]
34 אחיות הוא דאינן מקודשות, הא נכריות מקודשות.
35 ה"ד? אילימא דאמר כולכם, קני את וחמור הוא, ואת וחמור – לא קנה! *נא ע"ב*
36 אלא לאו דאמר להו אחת מכם, וקתני: אין אחיות מקודשות,
37 לרבא קשיא רישא! לאביי קשיא סיפא!
38 אביי מתרץ לטעמיה, רבא מתרץ לטעמיה.
39 אביי מתרץ לטעמיה: המקדש אשה ובתה או אשה ואחותה כאחת – אינן מקודשות,
40 הא אחת מאשה ובתה מאשה ואחותה – מקודשת,
41 ואם אמר הראויה לביאה תתקדש לי – אינה מקודשת,
42 ומעשה נמי בחמש נשים ובהן שתי אחיות, וליקט אחד כלכלה של תאנים
43 ואמר הראויה לי מכם תתקדש לי, ואמרו חכמים: אין אחיות מקודשות.
44 ורבא מתרץ לטעמיה: המקדש אחת מאשה ובתה או אחת מאשה ואחותה,
45 נעשה כמי שקידש אשה ובתה או אשה ואחותה כאחת ואינן מקודשות,
46 ומעשה נמי בחמש נשים ובהם שתי אחיות, וליקט אחד כלכלה של תאנים
47 ואמר הרי כולכם ואחת משתי אחיות מקודשות לי בכלכלה זו, ואמרו חכמים: אין אחיות מקודשות.
48 [1] ת"ש: המקדש את בתו סתם – אין הבוגרות בכלל [קידושין פ"ג מ"ח]; הא קטנות בכלל,
49 ואמאי? קידושין שאין מסורין לביאה נינהו, ותיובתא דרבא!
50 אמר לך רבא: הכא במאי עסקינן – כשאין שם אלא גדולה וקטנה.
51 הא בוגרות קתני!
52 מאי בוגרות? בוגרות דעלמא.
53 אי הכי, מאי למימרא?
54 הכא במאי עסקינן – דשויתיה שליח, מהו דתימא כי מקבל קידושי – אדעתה דידה קא מקבל,
55 קמ"ל, דלא שביק איניש מידי דאית ליה הנאה מיניה.
56 מי לא עסקינן דאמרה ליה קידושי לדידך?
57 אפ"ה, לא שביק איניש מצוה דרמיא עליה ועביד מצוה דלא רמיא עליה.
58 [2] ת"ש: מי שיש לו שתי כתי בנות משתי נשים, ואמר: קידשתי את בתי הגדולה, ואיני יודע
59 אם גדולה שבגדולות, ואם גדולה שבקטנות,
60 אם קטנה שבגדולות שהיא גדולה מן הגדולה שבקטנות –
61 כולן אסורות חוץ מקטנה שבקטנות, דברי ר"מ! [קידושין פ"ג מ"ט]

⁴ ראה בהערה הקודמת.

- 62 הכא במאי עסקינן – כשהוכרו ולבסוף נתערבו.
- 63 דיקא נמי, דקתני איני יודע ולא קתני אין ידוע, ש"מ.
- 64 אי הכי, מאי למימרא?
- 65 לאפוקי מדר' יוסי, דאמר: לא מחית איניש נפשיה לספיקא, קמ"ל, דמחית איניש נפשיה לספיקא.
- 66 [3] ת"ש: מי שקידש אחת משתי אחיות, ואינו יודע איזו קידש – נותן גט לזו וגט לזו! [יבמות פ"ב מ"ו]
- 67 הכא במאי עסקינן – כשהוכרו ולבסוף נתערבו.
- 68 דיקא נמי, דקתני אינו יודע ולא קתני אינו ידוע.
- 69 אי הכי, מאי למימרא?
- 70 סיפא איצטריכא ליה: מת ולו אח אחד – חולץ לשתיהן, היו לו שנים – אחד חולץ ואחד מייבם,
- 71 אם קדמו וכנסו – אין מוציאין אותם מידם; [שם]
- 72 דוקא מיחליץ והדר יבומי, אבל יבומי והדר מיחליץ לא, דקא פגע באחות זקוקתו.
- 73 [4] ת"ש: שנים שקדשו שתי אחיות,
- 74 זה אינו יודע איזו קידש, וזה אינו יודע איזו קידש –
- 75 זה נותן שני גטין, וזה נותן שני גטין! [יבמות פ"ב מ"ו]
- 76 ה"נ שהוכרו ולבסוף נתערבו.
- 77 דיקא נמי, דקתני אינו יודע ולא קתני אין ידוע שמע מינה.
- 78 אי הכי, מאי למימרא?
- 79 סיפא איצטריכא ליה: מת,
- 80 ולזה אח ולזה אח – זה חולץ לשתיהן וזה חולץ לשתיהן,
- 81 לזה אחד ולזה שנים – *נב ע"א* האחד חולץ לשתיהן, והשנים – אחד חולץ ואחד מייבם,
- 82 אם קדמו וכנסו – אין מוציאין אותן מידם; [שם]
- 83 דוקא מיחליץ והדר יבומי, אבל יבומי והדר מיחליץ לא, דקא פגע ביבמה לשוק.
- 84 [5] ת"ש, דתני טביומי:
- 85 לזה חמשה בנים ולזה חמשה בנות, ואמר אחת מבנותיך מקודשת לאחד מבני –
- 86 כל אחת ואחת צריכה חמשה גטין,
- 87 מת אחד מהם – כל אחת ואחת צריכה ארבעה גטין וחליצה מאחד מהן! [ליתא]
- 88 וכ"ת, ה"נ כשהוכרו ולבסוף נתערבו, הא אחת מבנותיך לאחד מבני קתני,
- 89 תיובתא דרבא! תיובתא.
- 90 והילכתא כוותיה דאביי ביע"ל קג"ם.

סוגיא 4: ש"מ ממתניתין... (נב ע"א-ע"ב)

- 91 מעשה בחמש נשים.
- 92 אמר רב: ש"מ ממתניתין ארבע, ונקיט רב בידיה תלת; [ירוש', פ"ב, ה"ז]
- 93 [1] ש"מ המקדש בפירות שביעית – מקודשת,
- 94 [2] ושמע מינה קידשה בגזל – אינה מקודשת, אפילו בגזל דידה;
- 95 ממאי? מדקתני שלהם היתה ושל שביעית היתה,
- 96 טעמא דשביעית דהפקר הוא, הא דשאר שני שבוע לא;
- 97 [3] ושמע מינה אשה נעשית שליח לחברתה, ואפילו במקום שנעשית לה צרה.
- 98 [4] ואידך מאי היא? קידושין שאין מסורים לביאה.
- 99 וניחשבה! משום דמספקא ליה אי כאביי אי כרבא.
- 100 כי סליק ר' זירא, אמרה להא שמעתא קמיה דר' יוחנן. אמר ליה: מי אמר רב הכי. והוא לא אמר?
- 101 והאמר ר' יוחנן: גזל ולא נתיאשו הבעלים – שניהם אינם יכולים להקדיש,
- 102 זה לפי שאינו שלו, וזה לפי שאינו ברשותו!
- 103 הכי קא"ל: מי אמר רב כוותי.

- 104 **מיתיבי:** קידשה בגזל בחמס ובגניבה, או שחטף סלע מידה וקדשה – מקודשת! [תוס' קידושין פ"ד ה"ה]
- 105 התם בגזל דידה.
- 106 הא מדקתני **סיפא:** או שחטף סלע משלה, מכלל דרישא בגזל דעלמא עסקינן!
- 107 פירושי קא מפרש: קידשה בגזל בחמס ובגניבה. כיצד? כגון שחטף סלע מידה וקדשה בו. ***נב ע"ב***
- 108 והא מתניתין דגזל דידה, וקאמר רב: אינה מקודשת!
- 109 לא קשיא: הא דשדיך, הא דלא שדיך.
- 110 [1] ההיא איתתא דהוה קא משיא כרעא במשיכלא דמיא,
- 111 אתא ההוא גברא חטף זוזי מחבריה ושדא לה, אמר לה מיקדשת לי;
- 112 אתא ההוא גברא לקמיה **דרבא, אמר:**
- 113 לית דחש להא דר' שמעון, דאמר: סתם גזילה יאוש בעלים הוי.
- 114 [2] ההוא אריסא דקדיש במוזא דשמכי,
- 115 אתא לקמיה **דרבא, אמר ליה:** מאן אחלך?
- 116 והני מילי במוזא, אבל כישא, מצי אמר ליה: אנא שקלי כישא, שקיל את כישא, כישא כי כישא.
- 117 [3] ההוא סרסא דקדיש בפרומא דשיכרא,
- 118 אתא מריה דשיכרא אשכחיה, אמר ליה: אמאי לא תיתיב מהאי חריפא?
- 119 אתא לקמיה **דרבא, אמר:** לא אמרו כלך אצל יפות – אלא לענין תרומה בלבד;
- 120 **דתניא:** כיצד אמרו תורם שלא מדעת תרומתו תרומה?
- 121 הרי שירד לתוך שדה חבירו וליקט ותרם שלא ברשות,
- 122 אם חושש משום גזל – אין תרומתו תרומה, ואם לאו – תרומתו תרומה,
- 123 ומנין היה יודע אם חושש משום גזל אם לאו?
- 124 הרי שבא בעל הבית, ומצאו ואמר לו כלך אצל יפות,
- 125 אם נמצאו יפות מהם – תרומתו תרומה, ואם לאו – אין תרומתו תרומה,
- 126 היו הבעלים מלקטים ומוסיפים – בין כך ובין כך תרומתו תרומה; [תוס' תרומות פ"א ה"ה, עמ' 108]
- 127 אבל הכא משום כיסופא הוא דעבד, ואינה מקודשת.

[משנה ח']

מתני'.

המקדש בחלקו, בקדשי קדשים, בקדשים קלים – אינה מקודשת.
 במעשר שיני, בין שוגג בין מיוזד – לא קידש, דברי ר' מאיר.
 ר' יהודה אומ': מזיד – [לא] קידש, שוגג – (לא) קידש.
 ובהקדש, מזיד – קידש, שוגג – לא קידש, דברי ר' מאיר.
 ר' יהודה אומ': שוגג – קידש, ומזיד – לא קידש.

גמ'.

סוגיא 1: דלא כרבי יוסי הגלילי? (נב ע"ב)

- 1 נימא מתניתין דלא כרבי יוסי הגלילי!
- 2 **דתניא:** "ומעלה מעל בה" (ויקרא, ה, כא) – לרבות קדשים קלים, שהן ממונו, דברי ר' יוסי הגלילי!
- 3 [תו"כ]
- 4 אפי' תימא ר' יוסי הגלילי, כי קאמר ר' יוסי הגלילי – מחיים, אבל לאחר שחיטה לא; [ירוש', פ"ב, ה"ח]
- 4 מאי טעמא? כי קא זכו – משלחן גבוה קא זכו.
- 5 דיקא נמי, דקתני: 'המקדש בחלקו, בין קדשי קדשים ובין קדשים קלים – לא קידש', ש"מ.

סוגיא 2: המקדש בחלקו – לא קידש (נב ע"ב – נג ע"א)

- 6 **תנו רבנן:** לאחר פטירתו של ר' מאיר, אמר להם רבי יהודה לתלמידיו: [ירוש', פ"ב, ה"ח]
- 7 אל יכנסו תלמידי רבי מאיר לכאן,
- 8 מפני שקנתרנים הם, ולא ללמוד תורה הם באים, אלא לקפחני בהלכות הם באים.
- 9 דחק סומכוס ונכנס, אמר להם,
- 10 כך שנה לי ר' מאיר: המקדש בחלקו, בין קדשי קדשים ובין קדשים קלים – לא קידש.
- 11 כעס ר' יהודה עליהם, אמר להם, לא כך אמרתי לכם: אל יכנסו מתלמידי ר' מאיר לכאן,
- 12 מפני שקנתרנים הם, ולא ללמוד תורה הם באים, אלא לקפחני בהלכות הם באים?
- 13 וכי אשה בעזרה מנין!
- 14 אמר ר' יוסי, יאמרו: מאיר שכב, יהודה כעס, יוסי שתק, דברי תורה מה תהא עליה!
- 15 וכי אין אדם עשוי לקבל קידושין לבתו בעזרה?
- 16 ואין אשה עשויה לעשות לה שליח לקבל קידושיה בעזרה?
- 17 ועוד, דחקה ונכנסה, מאי?
- 18 **תניא,** ר' יהודה אומר: מקודשת, ר' יוסי אומר: אינה מקודשת.
- 19 **אמר ר' יוחנן,** שניהם מקרא אחד דרשו: "וזה יהיה לך מקדש הקדשים מן האש" (במדבר, יח, ט) –
- 20 ר' יהודה סבר: לך ולכל צרכיך, ור' יוסי סבר: כאש, מה אש לאכילה, אף הוא נמי לאכילה.
- 21 **אמר ר' יוחנן:** *נג ע"א*
- 22 נמנו וגמרו, המקדש בחלקו, בין קדשי קדשים ובין קדשים קלים – לא קידש;
- 23 **ורב אמר:** עדיין היא מחלוקת.
- 24 **אמר אביי:** כוותיה דר' יוחנן מסתברא;
- 25 **דתניא:** מנין שאין חולקים מנחות כנגד זבחים!
- 26 ת"ל: "וכל מנחה אשר תאפה בתנור... לכל בני אהרן תהיה" (ויקרא, ז, ט);
- 27 יכול לא יחלקו מנחות כנגד זבחים, שלא קמו תחתיהם בדלות,
- 28 אבל יחלקו מנחות כנגד עופות, שהרי קמו תחתיהן בדלות?
- 29 ת"ל: "וכל נעשה במרחשת... לכל בני אהרן תהיה" (שם);

- 30 יכול לא יחלקו מנחות כנגד עופות, שהללו מיני דמים והללו מיני קמחים,
 31 אבל יחלקו עופות כנגד זבחים, שהללו והללו מיני דמים?
 32 ת"ל: "על מחבת" (שם);
 33 יכול לא יחלקו עופות כנגד זבחים, שהללו מעשיהם ביד והללו מעשיהם בכלי,
 34 אבל יחלקו מנחות כנגד מנחות, שהללו והללו מעשיהם ביד?
 35 ת"ל: "וכל מנחה בלולה בשמן... לכל בני אהרן" (שם, שם, י);
 36 יכול לא יחלקו מחבת כנגד מרחשת ומרחשת כנגד מחבת, שזו מעשיהם רכים וזו מעשיהם קשים,
 37 אבל יחלקו מחבת כנגד מחבת ומרחשת כנגד מרחשת, שהללו והללו מעשיהם קשים,
 38 אי נמי מעשיהם רכים?
 39 ת"ל: "וחרבה לכל בני אהרן תהיה" (שם);
 40 יכול לא יחלקו בקדש הקדשים, אבל יחלקו בקדשים קלים?
 41 ת"ל: "איש כאחיו" (שם), וסמיך ליה: "אם על תודה" (שם, שם, יא),
 42 כשם שאין חולקין בקדשי קדשים, כך אין חולקים בקדשים קלים.
 43 "איש" (שם, שם, י) – איש חולק, אפי' בעל מום, ואין הקטן חולק, ואפי' תם.⁵
 44 סתם ספרא מני? ר' יהודה, והוא קאמר דלית בה דין חלוקה כלל, ש"מ.
 45 אמר רבא: וכרב מי לא תניא?
 46 והתניא: הצנועים מושכין את ידיהם, והגרגרנים חולקים! מאי חולקים? חוטפים;
 47 כדקתני סיפא:
 48 מעשה באחד שחטף חלקו וחלק חבירו, והיו קוראין אותו בן חמצן עד יום מותו [תוס' סוטה, פי"ג].
 49 אמר רבה בר רב שילא: מאי קראה? "אלהי פלטי מיד רשע מכף מעול וחמוץ" (תהלים, עא, ד).
 50 רבה אמר, מהכא: "למדו היטב דרשו משפט אשרו חמוץ" (ישעיהו, א, יז).

סוגיא 3: המקדש במעשר שני והמקדש בתרומה, בחלה ובשביעית (נג ע"א-ע"ב)

- 51 מעשר שני, בין בשוגג בין במזיד – לא קידש, דברי ר' מאיר;
 52 ר' יהודה אומר: שוגג – לא קידש, מזיד – קידש, וכו'. מנא הני מילי?
 53 אמר רב אחא בריה דרבא, משמיה דגמרא:
 54 "וכל מעשר הארץ מזרע הארץ מפרי העץ לה' הוא קדש לה'" (ויקרא, כו, ל),
 55 "לה' הוא" – ולא לקדש בו אשה.
 56 הרי תרומת מעשר, דכתיב: "כן תרימו גם אתם תרומת ה'" (במדבר, יח, כח),
 57 ותנן: המקדש בתרומה – מקודשת! (ראה להלן, מ"י)
 58 דלא כתיב ביה לה'.
 59 והרי חלה, דכתיב בה: "תתנו לה'" (במדבר, טו, כא),
 60 ותנן: המקדש בתרומות – מקודשת! (להלן, מ"י)
 61 דלא כתיב ביה קדש.
 62 והרי שביעית, דכתיב בה "ויבל הוא קדש תהיה לכם" (ויקרא, כה, יב),
 63 ותנן: המקדש בפירות שביעית – מקודשת! (ראה לעיל, מ"ז)
 64 דלא כתיב ביה לה'.
 65 והרי תרומה, דכתיב: "קדש ישראל לה' ראשית תבואתו" (ראה ירמיהו, ב, ג),
 66 ותנן: המקדש בתרומה – מקודשת!
 67 ההוא בישראל כתיב. *נג ע"ב*
 68 ולא ממילא שמעת מינה?
 69 תרגמה רבין סבא קמיה דרב, אמר קרא: "הוא", בהוייתו יהא.

⁵ ראה תוי"כ; וראה עצ"ם, עמ' 211 ס"י שכב ועמ' 40 שם.

סוגיא 4: ובהקדש... (נג ע"ב)

[א]

- 70 ובהקדש, במזיד – קידש, בשוגג לא קידש, דברי ר"מ;
71 ר"י אומר: בשוגג – קידש, במזיד – לא קידש.
72 א"ר יעקב: שמעית מינה דר' יוחנן תרתי, [ראה ירוש' פ"ב, ה"ה, סוגיא 5]
73 שגגת מעשר דר' יהודה, שגגת הקדש דר"מ – שניהם אין אשה מתקדשת בהם,
74 חדא לפי שאין אשה רוצה, וחדא לפי שאין שניהם רוצים, ולא ידענא הי מיניהו.
75 אמר ר' ירמיה: ניחוי אנן,
76 מעשר – איהי לא ניחא לה משום טרחא דאורחא, איהו ניחא ליה דניקני איתתא ממילא,
77 אלא הקדש – תרוייהו לא ניחא להו דנתחיל הקדש על ידיהו.
78 ור' יעקב אומר: איפכא מסתברא, מי לא איכא למימר:
79 מעשר – איהי לא ניחא לה משום טירחא דאורחא, איהו לא ניחא ליה משום אונסא דאורחא,
80 אלא הקדש – בשלמא איהי לא ניחא לה דנתחיל הקדש על ידה,
81 אלא איהו מי לא ניחא ליה דניקני איתתא ממילא.

[ב]

- 82 בעא מיניה רבא מרב חסדא: אשה אין מתקדשת, מעות מהו שיצאו לחולין?
83 אמר ליה: אשה אין מתקדשת, מעות היאך יצאו לחולין?

[ג]

- 84 בעא מינה רב חייא בר אבין מרב חסדא: במכר מאי?
85 אמר ליה: אף במכר לא קנה.
86 איתיביה: חנוני כבעל הבית, דברי ר"מ, ר' יהודה אומר: חנוני כשולחני (ב"מ פ"ג מ"א; תוס' מעילה, ב, יא);
87 עד כאן לא קא מיפלגי – אלא דמר סבר: חנוני כשולחני, ומר סבר: חנוני כבעל הבית,
88 אבל דכולי עלמא – אם הוציא מעל!
89 רבי מאיר לדבריו דר' יהודה קאמר: לדידי, אם הוציא נמי לא מעל,
90 אלא לדידך, אודי לי מיהא דחנוני כבעל הבית,
91 ואמר ליה: לא, כשולחני.

[ד]

- 92 אמר רב: *נד ע"א*
93 חזרנו על כל צדדים של ר"מ, ולא מצינו הקדש בשוגג אין מתחלל, במזיד מתחלל,
94 ומשנתנו – בכתנות כהונה שלא בלו, הואיל וניתנו ליהנות בהן,
95 לפי שלא ניתנה תורה למלאכי השרת.
96 ת"ש: כתנות כהונה שבלו – מועלין בהם, דברי ר"מ; מאי לאו אפי' לא בלו!
97 לא, בלו דוקא.
98 ת"ש: מועלים בחדתין ואין מועלים בעתיקים, (דברי ר' יהודה):
99 ר' מאיר אומר: מועלין אף בעתיקים, שהיה ר"מ אומר: מועלין בשירי הלשכה;
100 ואמאי? נימא: הואיל וניתנו ליהנות, לפי שלא ניתנה תורה למלאכי השרת,
101 דהא חומת העיר ומגדלותיה משירי הלשכה אתו,
102 דתנן: חומת העיר ומגדלותיה וכל צרכי העיר – באין משירי הלשכה! (שקלים, פ"ד, מ"ב)
103 לא תימא: ר"מ, אלא אימא: ר' יהודה.
104 ת"ש: דתניא, אמר ר' ישמעאל בר רבי יצחק:
105 אבני ירושלים שנשרו – מועלים בהם, דברי ר"מ! [ר' אלבק מחקרים 16 מבוא לתל' 192]
106 לא תימא: ר"מ, אלא אימא: ר' יהודה.
107 אי ר' יהודה, ירושלים מי מיקדשא?

- 108 **והתנן:** כאימרא, כדירים, כעצים, כאישים, כהיכל, כמזבח, כירושלים;
 109 ר' יהודה אומר: כל האומר ירושלים – לא אמר כלום! (נדרים, פ"א, מ"ג)
 110 וכי תימא, משום דלא אמר כירושלים,
 111 **והתניא,** ר' יהודה אומר: כל האומר כירושלים – לא אמר כלום, עד שידור בדבר הקרב בירושלים!
 112 **נד ע"ב*** תרי תנאי נינהו ואלבא דר' יהודה.

[ה]

- 113 **אמר עולא משמיה דבר פדא,** אומר היה ר"מ: הקדש, במזיד – מתחלל, בשוגג – אין מתחלל,
 114 ולא אמרו בשוגג מתחלל – אלא לענין קרבן בלבד.
 115 וכי מאחר דאין מתחלל, קרבן במאי מחייב?
 116 **אלא כי אתא רבין, פריש משמיה דבר פדא,**
 117 אומר היה ר"מ: הקדש, במזיד – מתחלל, בשוגג – אין מתחלל,
 118 ולא אמרו בשוגג מתחלל – אלא לענין אכילה בלבד.

סוגיא 5: הלכה כ... הואיל... (נד ע"ב – נח ע"ב)

[א]

- 119 **אמר רב נחמן אמר רב אדא בר אבהה:**
 120 [1] הלכה כר"מ במעשר, הואיל וסתם לן תנא כותיה;
 121 [2] והלכה כר' יהודה בהקדש, הואיל וסתם לן תנא כותיה.
 122 כר"מ במעשר מאי היא?
 123 **דתנן:** כרם רבעי – ב"ש אומרים: אין לו חומש ואין לו ביעור, וב"ה אומרים: יש לו;
 124 ב"ש אומרים: יש לו פרט ויש לו עוללות, וב"ה אומרים: כולו לגת [עדויות, פ"ד, מ"ה].
 125 מ"ט דב"ה? גמרי (ויקרא, יט) קודש (ויקרא, כז) קודש ממעשר,
 126 מה מעשר יש לו חומש ויש לו ביעור, אף כרם רבעי יש לו חומש ויש לו ביעור.
 127 וב"ש? לא גמרי קודש קודש ממעשר.
 128 וב"ה אומרים כמעשר, כמאן סבירא להו?
 129 אי כר' יהודה, אמאי כולו לגת? האמר: מעשר – ממון הדיוט הוא! אלא לאו כר"מ.
 130 כר' יהודה בהקדש מאי היא?
 131 **דתנן:** שילח ביד פיקח, וזוכר עד שלא הגיע אצל חנווני – חנווני מעל לכשיוציא [מעילה, פ"ו, מ"ב].
 132 וכר' יהודה במעשר מי לא תנן?
 133 **והתנן:** הפודה מעשר שני שלו – מוסיף עליו חמישיתו, בין משלו בין שניתן לו במתנה [מעשר שני, פ"ד, מ"ג];
 134 מני? אילימא ר"מ היא, מי מצי יהיב ליה במתנה? והאמר: מעשר – ממון גבוה הוא! אלא לאו ר'
 135 יהודה!
 136 לא, לעולם ר"מ, והכא במאי עסקינן – כגון דיהיב ניהליה בטיבליה,
 137 וקסבר: מתנות שלא הורמו, כמי שלא הורמו דמיין.
 138 **ת"ש:** הפודה נטע רבעי שלו – מוסיף עליו חמישיתו, בין משלו בין שניתן לו במתנה [שם, פ"ה, מ"ה];
 139 מני? אילימא ר"מ, מי מצי יהיב ליה? והא גמרי קודש קודש ממעשר! אלא לאו ר' יהודה!
 140 לעולם ר"מ, והכא במאי עסקינן – כגון דיהיב כשהוא סמדר,
 141 ודלא כר' יוסי, דאמר: סמדר אסור, מפני שהוא פרי.
 142 **ת"ש:** משך הימנו מעשר בסלע, ולא הספיק לפדותו עד שעמד בשתים –
 143 נותן סלע ומשתכר בסלע, ומעשר שני שלו [שם, פ"ד, מ"ו];
 144 מני? אילימא ר"מ, אמאי משתכר בסלע? "ונתן את הכסף וקם לו" (ראה ויקרא, כז, יט) אמר רחמנא!
 145 אלא לאו ר' יהודה!
 146 לעולם ר' יהודה, והכא חד סתמא, והכא תרי סתמי.

- 146 ואי סתמא דוקא, מה לי חד סתמא, מה לי תרי סתמי?
- [ב]
- 147 [3] אמר רב נחמן בר יצחק: הלכה כר' מאיר, הואיל ותנן בבחירתא כוותיה. *נה ע"א*
- 148 תנן התם: בהמה שנמצאת מירושלים למגדל עדר וכמדתה לכל רוח,
- 149 זכרים – עולות, נקבות – זבחי שלמים [שקלים, פ"ה, מ"ד];
- 150 אלא זכרים – עולות הוא דהווי, זבחי שלמים לא הווי?
- 151 אמר ר' אושעיא: הכא בבא לחוב בדמיהן עסקינן, והכי קאמר: חישינן שמא עולות,
- 152 ורבי מאיר היא, דאמר: הקדש – במזיד מתחלל.
- 153 וקדושת הגוף מי מתחלל?
- 154 והתנן: אין מועל אחר מועל במוקדשין – אלא בבהמה ובכלי שרת בלבד. כיצד?
- 155 היה רוכב על גבי בהמה, בא חבירו ורכב, בא חבירו ורכב – כולם מעלו;
- 156 היה שותה בכוס של זהב, בא חבירו ושתה, בא חבירו ושתה – כולם מעלו! (מעילה, פ"ה, מ"ג)
- 157 ההיא ר' יהודה היא, הא ר' מאיר.
- 158 מדרבי יהודה נשמע לרבי מאיר,
- 159 לאו אמר רבי יהודה: הקדש בשוגג מתחלל, וקדושת הגוף לא מתחלא?
- 160 לר"מ נמי, אע"ג דהקדש במזיד מתחלל, קדושת הגוף לא מתחלא!
- 161 התם לא קא מכוינן לאפוקינהו לחולין, הכא קא מכוינן לאפוקינהו לחולין.
- 162 אימר דשמעת ליה לרבי מאיר – בקדשי קדשים, בקדשים קלים מי שמעת ליה?
- 163 א"ל ההוא מרבנן ורבי יעקב שמיה, קל וחומר: קדשי קדשים מתחללים, קדשים קלים לא כל שכן.
- 164 איתמר נמי: אמר ר' חמא בר' עקיבא אמר רבי יוסי בר' חנינא,
- 165 אומר היה ר"מ: הקדש – במזיד מתחלל, בשוגג אין מתחלל, אחד קדשי קדשים ואחד קדשים קלים,
- 166 קל וחומר: קדשי קדשים מתחללים, קדשים קלים לא כל שכן. *נה ע"ב*
- 167 תהי בה ר' יוחנן, וכי אומרים לו לאדם עמוד וחטא בשביל שתזכה?
- 168 אלא א"ר יוחנן: ממתין לה עד שתומם, ומייתי שתי בהמות ומתנה.

סוגיא 6: זכרים – עולות, נקבות – זבחי שלמים (נה ע"ב)

- 169 אמר מר: זכרים – עולות.
- 170 דילמא תודה היא! דמייתי נמי תודה.
- 171 והא בעיא לחם! דמייתי נמי לחם.
- 172 ודילמא אשם הוא! אשם בן שתי שנים, ואישתכח בן שנה.
- 173 ודילמא אשם מצורע הוא, אשם נזיר הוא! לא שכיחי.
- 174 ודילמא פסח הוא! פסח בזמנו מזהר זהירי ביה, ושלא בזמנו שלמים הוא.
- 175 ודילמא בכור ומעשר נינהו! למאי הילכתא? למיכלינהו במומן, הכי נמי במומן מתאכלי.
- 176 אמר מר: נקבות – זבחי שלמים.
- 177 דילמא תודה היא! דמייתי תודה.
- 178 והא בעינן לחם! דמייתי נמי לחם.
- 179 ודילמא חטאת היא! חטאת בת שנתה, ואישתכח בת שתי שנים.
- 180 ודילמא חטאת שעברה שנתה! לא שכיח.
- 181 אשתכח בת שנתה, מאי?
- 182 תניא, חנינא בן חכינאי אומר: עז בת שנתה לחטאת; לחטאת סלקא דעתך?
- 183 אלא אמר אביי: כחטאת, כונסה לכיפה והיא מתה מאליה.

סוגיא 7: אין לוקחים בהמה במעות מעשר שני (נה ע"ב – נ"ו ע"ב)

- 184 תנו רבנן: אין לוקחים בהמה במעות מעשר שני, *נו ע"א*

- 185 ואם לקח, בשוגג – יחזרו דמים למקומם, במזיד – תעלה ותאכל במקום;
- 186 אמר רבי יהודה: במה דברים אמורים – במתכוין ולקח תחילה לשם שלמים,
- 187 אבל במתכוין להוציא מעות מעשר שני לחולין, בין שוגג בין מזיד – יחזרו דמים למקומם (תוס' מעשר שני, פ"א, הט"ו).
- 188 והאנן תנן, רבי יהודה אומר: במזיד – קידש!
- 189 אמר רבי אלעזר: אשה יודעת שאין מעות מעשר שני מתחללין על ידה, ועולה ואוכלתו בירושלים.
- 190 מתקיף לה ר' ירמיה:
- 191 והרי בהמה טמאה, עבדים וקרקעות, דאדם יודע שאין מעות מעשר שני מתחללין עליהן,
- 192 ותנן: אין לוקחים בהמה טמאה עבדים וקרקעו' במעות מעשר שני אפי' בירושלים,
- 193 ואם לקח – יאכל כנגדן! (מעשרה שני, פ"א, מ"ז)
- 194 אלא הכא באשה חבירה עסקינן, דידיעה.
- 195 אמר מר: אם לקח – יאכל כנגדן. ואמאי? יחזרו דמיו למקומם כי התם!
- 196 אמר שמואל: *נו ע"ב* כשברח.
- 197 וטעמא דברח, הא לא ברח – קנסינן למוכר, ונקנסייה ללוקח!
- 198 לאו עכברא גנב אלא חורא גנב. ואי לא עכברא, חורא מאי קעביד?
- 199 מסתברא, כל היכא דאיכא איסורא התם קנסינן.

[משנה ט']

מתני'.

המקדש בעורלה ובכלאי הכרם ובשור הניסקל ובעגלה ערופה ובציפרי מצורע ובסער נזיר
ובפטר חמור וב[ב]שר בחלב ובחולין שנישחטו בעזרה – אינה מקודשת.
מכרן וקידש בדמיהן – הרי זו מקודשת.

גמ'.

סוגיא 1: בערלה? (נו ע"ב)

- 1 בערלה. מנלן?
- 2 **דתניא:** "ערלים לא יאכל" (ויקרא, יט, כג) – אין לי אלא איסור אכילה,
הנאה מנין, שלא יהנה ממנו, ולא יצבע בו, ולא ידליק בו את הנר?
- 3 ת"ל: "וערלתם (את) ערלתו" (שם), לרבות את כולם.

סוגיא 2: בכלאי הכרם? (נו ע"ב)

- 5 **בכלאי הכרם.** מנלן?
- 6 **אמר חזקיה:** אמר קרא: "פן תקדש" (דברים, כב, ט), פן תוקד אש.
- 7 **רב אשי אמר:** פן יהיה קדש.
- 8 אי מה קדש תופס את דמיו ויוצא לחולין, אף כלאי הכרם תופס את דמיו ויוצא לחולין?
- 9 אלא, מחוורתא כדחזקיה.

סוגיא 3: שור הנסקל? (נו ע"ב – נז ע"א)

- 10 **שור הנסקל.** מנין?
- 11 **דתניא,** ממשמע שנאמר "סקול יסקל השור" (שמות, כא, כח),
איני יודע שנבילה היא ונבילה אסורה באכילה, מה ת"ל "לא יאכל את בשרו"?
- 12 מגיד לך, שאם שחטו לאחר שנגמר דינו – אסור באכילה (מכילתא, 281–282).
- 13 בהנאה מנין? ת"ל: (שמות, כא, כח) "ובעל השור נקי". מאי משמע?
- 14 שמעון בן זומא אומר: כאדם שאומר לחבירו יצא פלוני נקי מנכסיו ואין לו בהם הנאה של כלום.
ממאי דהאי לא יאכל את בשרו, להיכא דשחית לאחר שנגמר דינו הוא דאתא?
- 15 דילמא היכא דשחית לאחר שנגמר דינו שרי, והא לא יאכל – היכא דסקליה מיסקל הוא דאתא!
וכדר' אבהו א"ר אלעזר,
- 16 **דא"ר אבהו א"ר אלעזר:** כל מקום שנאמר "לא יאכל" "לא תאכל" ו"לא תאכלו" –
אחד איסור אכילה ואחד איסור הנאה, עד שיפרט לך הכתוב כדרך שפרט לך בנבילה!
הני מילי היכא דנפקא לן איסור אכילה מ"לא יאכל", הכא איסור אכילה מ"סקול יסקל" נפקא,
דאי ס"ד לאיסור הנאה הוא דכתיב, נכתוב קרא לא יהנה, אי נמי לא יאכל, "את בשרו" למה ליי?
אע"ג דשחטיה כעין בשר – אסור.
- 17 **מתקיף לה מר זוטרא,** ואימא:
ה"מ היכא דבדק צור ושחט בה, דמיחזי כסקילה, אבל שחטיה בסכין לא!
מידי סכין באורייתא כתיב?
- 18 **ועוד תניא:** בכל שוחטין, בין בצור, בין בזכוכית, בין בקרומית של קנה.
והשתא דנפקא לן איסור אכילה ואיסור הנאה תרוייהו מ"לא יאכל", האי בעל השור נקי למאי אתא?
להנאת עורו, סלקא דעתך אמינא לא יאכל את בשרו כתיב, בשרו אסור, ועורו מותר.
ולהנך תנאי, דמפקי ליה האי בעל השור נקי לחצי כופר ולדמי ולדות, הנאת עורו מנא להו?

31 מ"את בשרו", את – הטפל לבשרו.

32 ואידך? *ננ ע"א* "את" לא דריש;

33 **כדתניא:** שמעון העמסוני, ואמרי לה נחמיה העמסוני, היה דורש כל אתין שבתורה,

34 כיון שהגיע ל"את ה' אלהיך תירא" (דברים, ו) פירש;

35 אמרו לו תלמידיו: רבי, כל אתין שדרשת מה תהא עליהם?

36 אמר להם: כשם שקבלתי שכר על הדרישה, כך קבלתי על הפרישה;

37 עד שבא רבי עקיבא ולימד: "את ה' אלהיך תירא" – לרבות תלמידי חכמים.

סוגיא 4: עגלה ערופה? (נז ע"א)

38 בעגלה ערופה. מנלן?

39 אמרי דבי רבי ינאי: כפרה כתיב בה כקדשים.

סוגיא 5: ציפורי מצורע? (נז ע"א)

40 ציפורי מצורע. מנלן?

41 **דתנא דבי רבי ישמעאל:** נאמר מכשיר ומכפר מבפנים, ונאמר מכשיר ומכפר מבחוץ,

42 מה מכשיר ומכפר האמור בפנים – עשה בו מכשיר כמכפר,

43 אף מכשיר ומכפר האמור בחוץ – עשה בו מכשיר כמכפר.

סוגיא 6: ציפורי מצורע מאימתי אסורים? (נז ע"א)

44 איתמר: ציפורי מצורע מאימתי אסורים? **רבי יוחנן אמר:** משעת שחיטה, **ור"ל אמר:** משעת לקיחה.

45 ר' יוחנן אמר משעת שחיטה, שחיטה הוא דאסרה לה;

46 ר"ל אמר משעת לקיחה, מעגלה ערופה נפקא, מה עגלה ערופה מחיים, אף ציפורי מצורע מחיים.

47 ועגלה ערופה גופה מאימתי?

48 **א"ר ינאי:** גבול שמעתי בה ושכחתי. ונסבין חבריא לומר: ירידתה לנחל איתן היא אוסרתה.

49 אי מה עגלה ערופה משעת לקיחה לא מיתסרא, אף ציפורי מצורע נמי משעת לקיחה לא מיתסרי?

50 הכי השתא, התם אית ליה גבול אחרינא, הכא מי אית ליה גבול אחרינא.

51 **איתיביה ר' יוחנן לריש לקיש:** "כל צפור טהורה תאכלו" (דברים, יד, יא) – לרבות את המשולחת,

52 "וזה אשר לא תאכלו מהם" (שם) – לרבות את השחוטה;

53 ואי ס"ד מחיים אסורה, לאחר שחיטה מיבעיא?

54 מהו דתימא מידי דהוה אקדשים, דמחיים אסירי ואתיא שחיטה ומכשרה להו, קמ"ל.

55 **איתיביה:** שחטה ונמצאת טריפה – יקח זוג לשניה, והראשונה מותרת בהנאה [נגעים, פי"ד, מ"ה];

56 ואי ס"ד מחיים אסורה, הראשונה אמאי מותרת בהנאה?

57 **א"ל:** הכא במאי עסקינן – כגון שנמצאת טריפה בבני מעיה, דלא חל עלה קדושה כלל.

58 **איתיביה:** שחטה שלא באזוב ושלא בעץ ארוז ושלא בשני תולעת,

59 ר' יעקב אומר: הואיל והוקצה למצותה – אסורה,

60 רבי שמעון אומר: הואיל ונשחטה שלא כמצותה – מותרת [תוס' נגעים פ"ה ה"ח?];

61 עד כאן לא פליגי –

62 אלא מר סבר: שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה, ומר סבר: שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה,

63 דכולי עלמא מיהא – מחיים לא מיתסרא!

64 **תנאי היא;** דתנא דבי ר' ישמעאל: נאמר מכשיר ומכפר מבפנים, ונאמר מכשיר ומכפר בחוץ,

65 מה מכשיר ומכפר האמור בפנים – עשה בו מכשיר כמכפר,

66 אף מכשיר ומכפר האמור בחוץ – עשה בו מכשיר כמכפר.

סוגיא 7: "כל צפור טהורה תאכלו" – לרבות את המשולחת (נז ע"א-ע"ב)

67 גופא: "כל צפור טהורה תאכלו" – לרבות את המשולחת,

- 68 "וזה אשר לא תאכלו מהם" (דברים, יד, יא) – לרבות את השחוטה.
 69 ואיפוך אנא!
 70 אמר רבי יוחנן משום ר"ש בן יוחי: לא מצינו בעלי חיים שאסורים.
 71 מתקיף לה רב שמואל בר רב יצחק: ולא? הרי נו ע"ב* מוקצה ונעבד, דבעלי חיים נינהו, ואסירי!
 72 כי אסירי לגבוה, להדיוט מישראל שרי.
 73 מתקיף לה רבי ירמיה: הרי רובע ונרבע בעדים, דבעלי חיים נינהו, ואסירי!
 74 אלא אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי: לא מצינו רוב בעלי חיים שאסורים.
 75 דבי ר' ישמעאל תנא,
 76 דאמר קרא: (ויקרא, יד) "ושלח... על פני השדה", כשדה, מה שדה מותרת, אף האי נמי מותרת.
 77 האי שדה להכי הוא דאתא?
 78 ההוא מיבעי ליה לכדתניא: "שדה" –
 79 שלא יעמוד ביפו ויזרקנה לים, בגבת ויזרקנה למדבר,
 80 ושלא יעמוד חוץ לעיר ויזרקנה בתוך העיר,
 81 אלא כל שעומד בעיר ויזרקנה חוץ לחומה! (ספרא מצורע, פרשה ב, ה)
 82 ואידך? א"כ, ניכתוב קרא שדה, מאי "השדה"? שמע מינה תרתי.
 83 רבא אמר: לא אמרה תורה "שלח" לתקלה.⁶

סוגיא 8: שער נזיר מנלן? (נו ע"ב)

- 84 בשער נזיר. מנלן?
 85 דאמר קרא: (במדבר, ו, ה) "קדש יהיה גדל פרע שער ראשו", גידולו יהיה קדוש.
 86 אי מה קדש תופס את דמיו ויוצא לחולין, אף שער נזיר תופס את דמיו ויוצא לחולין?
 87 מי קרינן קודש? קדוש קרינן.

סוגיא 9: פטר חמור (נו ע"ב)

- 88 בפטר חמור.
 89 נימא, מתניתין דלא כר' שמעון! דתניא: פטר חמור אסור בהנאה, דברי ר' יהודה, ור' שמעון מתיר!
 90 אמר רב נחמן אמר רבה בר אבונה: לאחר עריפה ודברי הכל. [ר' ירוש' פ"ב ה"ט]

סוגיא 10: בשר בחלב? (נו ע"ב)

- 91 בשר בחלב. מנלן?
 92 דתנא דבי ר' ישמעאל: "לא תבשל גדי בחלב אמו" שלש פעמים (שמות, כג, יט; שם, לד, כו; דברים, יד, כא)
 93 – אחד איסור אכילה, ואחד איסור הנאה, ואחד איסור בישול (מכילתא, 336).
 94 מתניתין דלא כי האי תנא; דתניא, ר"ש בן יהודה אומר: בשר בחלב אסור באכילה ומותר בהנאה,
 95 שנאמר: (דברים, יד, כא) "כי עם קדוש אתה לה' אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו",
 96 ולהלן הוא אומר: (שמות, כב, ל) "ואנשי קודש תהיון לי",
 97 מה להלן אסור באכילה ומותר בהנאה, אף כאן אסור באכילה ומותר בהנאה.

סוגיא 11: חולין שנשחטו בעזרה? (נו ע"ב)

- 98 וחולין שנשחטו בעזרה. מנא הני מילי?
 99 אמר ר' יוחנן משום ר' מאיר, אמרה תורה: שחוט לי בשלי ושליך בשלך,
 100 מה שלי בשלך אסור, אף שלך בשלי אסור.
 101 אי מה שלי בשלך ענוש כרת, אף שלך בשלי ענוש כרת?
 102 אמר קרא "ואל פתח אהל מועד לא הביאו להקריב קרבן לה'... ונכרת" (ויקרא, יז, ד),

⁶ ראה גם בבלי יומא סז ע"ב; חולין קטו ע"א; שם קמ ע"א.

- 103 על קרבן – ענוש כרת, על חולין שנשחטו בעזרה – אין ענוש כרת.
 104 איכא למיפרך: מה לשלי בשלך שכן ענוש כרת!
 105 אלא אמר אביי: מהכא:
 106 "ושחטו" (ויקרא, ג, ב), "ושחט אותו" (שם, ח), "ושחט אותו" (שם, יג),
 107 תלתא קראי יתירי, מה תלמוד לומר? לפי שנאמר "כי ירחק ממך המקום... וזבחת" (דברים יב, כא),
 108 ברחוק מקום אתה זובח, ואי אתה זובח במקום קרוב, פרט לחולין שלא ישחטו בעזרה. (ספרי דברים פ"ט ע"ה)
 109 ואין לי אלא תמימים הראויים ליקרב, מנין לרבות בעלי מומין?
 110 מרבה אני את בעלי מומים, שכן מין המכשיר.
 111 מנין לרבות את החיה? מרבה אני את החיה, שהיא בשחיטה כבהמה.
 112 מנין לרבות את העופות? תלמוד לומר: "ושחטו" "ושחט אותו" "ושחט אותו".
 113 יכול לא ישחוט, ואם שחט יהא מותר?
 114 תלמוד לומר "כי ירחק ממך המקום... וזבחת... ואכלת" (דברים, שם),
 115 מה שאתה זובח ברחוק מקום אתה אוכל, ואי אתה אוכל מה שאתה זובח במקום קרוב,
 116 פרט לחולין שנשחטו בעזרה.
 117 ואין לי אלא תמימים *נח ע"א* הראויים ליקרב, מנין לרבות בעלי מומין?
 118 מרבה אני בעלי מומין, שכן מין המכשיר.
 119 ומנין לרבות את החיה? מרבה אני את החיה, שהיא בשחיטה כבהמה.
 120 מנין לרבות את העופות? ת"ל: "ושחטו" "ושחט אותו" "ושחט אותו".
 121 יכול לא ישחוט, ואם שחט ישליכנו לפני כלבים?
 122 תלמוד לומר "לכלב תשליכון אותו" (שמות, כב, ל),
 123 אותו אתה משליך לכלב, ואי אתה משליך חולין שנשחטו בעזרה.⁷
 124 אשכחינהו מר יהודה לרב יוסף ולרב שמואל בריה דרבה בר בר חנה דהו קיימי אפיתחא דבי רבה,
 125 אמר להו, תניא: המקדש בפטר חמור, בבשר בחלב, ובחולין שנשחטו בעזרה –
 126 ר' שמעון אומר: מקודשת, וחכ"א: אינה מקודשת;
 127 אלמא, חולין שנשחטו בעזרה לר' שמעון לאו דאורייתא;
 128 ורמינהו, ר"ש אומר: חולין שנשחטו בעזרה ישרפו, וכן היה שנשחטה בעזרה! (תמורה, פ"ז, מ"ד)
 129 אישתיקו.
 130 אתו לקמיה דרבה, אמר להו: פלגא אוקמינכי, הב"ע – כגון שנשחטה ונמצאת טריפה,
 131 ור"ש לטעמיה,
 132 דתניא: השוחט את הטרפה, וכן השוחט ונמצאת טריפה – זה וזה חולין בעזרה.
 133 ר' שמעון מתיר בהנאה, וחכמים אוסרים.

סוגיא 12: מכרן וקידש בדמיהן – מקודשת] (נח ע"א)

- 134 מכרן וקידש בדמיהן – מקודשת. מנלן?
 135 מדגלי רחמנא בעבודת כוכבים "והיית חרם כמוהו" (דברים, ז),
 136 כל שאתה מהייה הימנה הרי הוא כמוהו, מכלל דכל איסורים שבתורה שרו.
 137 ונילף מינה!
 138 משום דהוה עבודת כוכבים ושביעית שני כתובים הבאים כאחד,
 139 וכל שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין.
 140 עבודת כוכבים – הא דאמרן. שביעית מאי היא?
 141 "יובל היא קודש תהיה לכם" (ויקרא, כה, יב) – מה קודש תופס את דמיו, אף שביעית תופסת דמיה.
 142 אי מה קודש תופס את דמיו ויוצא לחולין, אף שביעית תופסת דמיה ויוצאה לחולין?

⁷ תו"כ נדבה יז ז-י, עמ' 103-104; ועיי ספרי ראה פ"ט ע"ה, עמ' 140. [מלמד, 178 ס"י קט]

- 143 תלמוד לומר: "תהיה", בהוייתה תהא, כיצד?
- 144 לקח בפירות שביעית בשר – אלו ואלו מתבערים בשביעית,
- 145 בבשר דגים – יצא בשר נכנסו דגים,
- 146 בדגים יין – יצאו דגים נכנס יין,
- 147 ביין שמן – יצא יין נכנס שמן,
- 148 הא כיצד? אחרון אחרון נתפס בשביעית, ופירי עצמו אסור.⁸
- 149 הניחא למאן דאמר אין מלמדין, אלא למאן דאמר מלמדין מאי איכא למימר?
- 150 מיעוטי כתיבי,
- 151 כתיב הכא "כי חרם הוא" (דברים, ז, כו), וכתוב התם "יובל היא" (ויקרא, כה), היא אין, מידי אחרנא לא.

⁸ תורת כהנים, בהר פרק ג ה"ג: "כי יובל קודש", מה קודש תופס את דמיו אף שביעית תופסת את דמיה. אי מה קודש יוצא לחולין ודמיו נתפסים יכול אף שביעית כן? תלמוד לומר "היא", הרי היא בקדושתה. נמצית אומר האחרון אחרון נתפס כשביעית ופירי עצמו אסור, כיצד? לקח בפירות שביעית בשר אילו ואילו מתבערים בשביעית, לקח בבשר דגים יצא בשר ונכנסו דגים, בדגיי שמן יצאו דגים ונתפס שמן. האחרון אחרון נתפס ופירי עצמו אסור.

[משנה י']

מתני'.

המקדש בתרומת ובמעשרות ובמתנות ובמי חטאת ואפר חטאת – הרי זו מקודשת, אף-על-פי ישראל.

גמ'.

סוגיא 1: טובת הנאה ממון? (נח ע"א-ע"ב)

- 1 אמר עולא: טובת הנאה אינה ממון.
- 2 איתיביה רבי אבא לעולא:
- 3 המקדש בתרומות, ובמעשרות, ובמתנות, במי חטאת, ובאפר פרה – הרי זו מקודשת, ואפילו ישראל!
- 4 א"ל: הכא בישראל שנפלו לו טבלים מבית אבי אמו כהן, [ירוש' פ"ב הי"ג שו' 24-26]
- 5 וקא סבר: מתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין.
- 6 בעא מיניה ר' חייא בר אבין מרב הונא: טובת הנאה, ממון או אינה ממון?
- 7 אמר ליה: תניתוה:
- 8 המקדש בתרומות, ובמעשרות, ובמתנות, במי חטאת, ובאפר פרה – הרי זו מקודשת, ואפילו ישראל!
- 9 א"ל: ולא אוקימנא בישראל שנפלו לו טבלים מבית אבי אמו כהן? *נח ע"ב*
- 10 א"ל: הוצאה את!
- 11 איכסיף.
- 12 הוא סבר משמעתא קאמר ליה, א"ל, הכי קאמינא: רב אסי דהוצל קאי כותיך.
- 13 נימא כתנאי: הגונב טבלו של חברו – משלם לו דמי טבלו של חברו, דברי רבי,
- 14 ר' יוסי בר' יהודה אומר: אינו משלם אלא דמי חולין שבו; [ר' תוס' מעשר שני פ"ג הי"א]
- 15 [1] מאי לאו, בהא קמיפלגי, דמר סבר: טובת הנאה ממון, ומר סבר: טובת הנאה אינה ממון!
- 16 לא, דכולי עלמא – טובת הנאה אינה ממון,
- 17 והכא בטבלים שנפלו לו מבית אבי אמו כהן, ובמתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין קמיפלגי,
- 18 מר סבר: כמי שהורמו דמיין, ומר סבר: לאו כמי שהורמו דמיין.
- 19 [2] ואיבעית אימא:
- 20 דכולי עלמא – כמי שהורמו דמיין, וטובת הנאה אינה ממון, והכא בדשמואל קמיפלגי,
- 21 דאמר שמואל: חיטה אחת פוטרת את הכרי; דמר אית ליה דשמואל, ומר לית ליה דשמואל.
- 22 [3] ואיבעית אימא: דכולי עלמא לית להו דשמואל, והכא היינו טעמא דרבי, דקנסוהו רבנן לגנב.
- 23 [4] ואיבעית אימא: דכולי עלמא אית להו דשמואל,
- 24 והכא היינו טעמא דרבי יוסי בר' יהודה,
- 25 דקנסוהו רבנן לבעל הבית, דלא איבעי ליה לשהויה לטיבליה.

סוגיא 2: מי חטאת, ואפר פרה (נח ע"ב)

- 26 תנן: המקדש בתרומות, ובמעשרות, ובמתנות, במי חטאת, ובאפר פרה – הרי זו מקודשת,
- 27 ואף על פי ישראל [כאן];
- 28 ורמינהו: הנוטל שכר לדון – דיניו בטלים, להעיד – עדותו בטלה,
- 29 להזות ולקדש – מימיו מי מערה ואפרו אפר מקלה! [בכורות פ"ד, מ"ז]
- 30 אמר אביי: לא קשיא, כאן בשכר הבאה ומילוי, כאן בשכר הזאה וקידוש.
- 31 דיקא נמי, דקתני הכא 'במי חטאת ובאפר פרה', וקתני התם 'להזות ולקדש', שמע מינה.

הדרן עלך האיש מקדש.